X 213920

BUDAI-S. BALÁZS

KUN PÁTER

A reverendás gyilkos

A nyilas korszak leghírhedtebb alakjának nyomában

MPB Hungary
2016

Figyelem! Csak 18 éven felülieknek! A könyv a nyugalom megzavarására alkalmas naturalisztikus leírásokat tartalmaz!

SZTE Klebelsberg Könyvtár
J001194772

SZTE Klebelsberg Könyvtár SZEGED 2.

X 253980

„Kun Páternek volt rengeteg egyéni akciója és az általa elfogott egyéneket szörnyű módon kínozta meg. Én ezeket a kínzásokat nem láttam, de a pártszolgálatosok mesélték, hogy minden képzeletet felülmúl a Páter vérszomja és kínzásainak módja. (...) Én nem láttam őt személyesen gyilkolni, csak tudom a többiek elbeszéléséből, hogy őrjöngő szenvedéllyel gyilkoltatott és kínozta az emberek hatalmas tömegeit"

Fehérhegyi Katalin, Bokor Dénes titkárnőjének vallomása
[Forrás: ÁSZTL 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

Rövid előszó

Egyszer azt kérdezte tőlem valaki, hogy vajon mi az oka annak, hogy az emberek ennyi évtized távlatából is a II. világháború kapcsán elsősorban a gonoszra, a gyilkolásban kitűnt személyekre, a pusztításra létrehozott szervezetekre, az emberkísérleteket végrehajtó orvosokra kíváncsiak és nem, vagy kevésbé az életmentőkre, a háború szabályait betartó közkatonákra, a győztesek mindennapjaira.

A kérdés elgondolkodtató, de úgy gondolom a válasz is meg van rá. Amikor egy gyereket elvisznek az állatkertbe azzal, hogy ott őzikéket és zergéket láthat, kevésbé válik lelkessé, mint amikor azt az ígéretet kapja, hogy igazi oroszlánt, tigris, párducot figyelhet meg testközelből. Az akvarisztikai kiállításokon is inkább a cápák vonzzák a látogatókat, hiába a sok színes algaevő kishal... Így vagyunk a történelmi személyekkel és eseményekkel kapcsolatban is.

2016-ben, pontosan 71 éve, hogy elítélték és kivégezték a háború magyarországi szakasza legvéresebb kezű gyilkosának tartott Kun Andrást, a nyilas pátert, akinek személye körül ennyi évtized után is keringenek legendák és akinek tetteit és személyét manapság már viták övezik. Annak ellenére, hogy a háború után, a korabeli lapok sokat foglalkoztak személyével és tárgyalásán valóságos rendőrkordont vontak köré, hogy megóvják a népharagtól, valójában meglepően kevés, a szájhagyomány útján terjedő legendán túli történelmi adat lelhető fel róla. Természetesen ennek megfelelően ma szinte törvényszerű, hogy az akkori szemtanúk halálát követően bizonyos körökben el is kezdődött az ő személyének is más fajta színben történő feltüntetése.

Annyi tény, hogy a háború utáni népbírósági eljárások nem a legmagasabb szakmai szintjét képviselték az igazságszolgáltatásnak, ami ennyi évtized után alapot és kiváló táptalajt ad a különböző háborús bűnök miatt elítéltek mai szerecsenmosdatóinak.

Ki ez az ember, aki közvetlenül Budapest ostroma előtt és alatt, papi reverendában és pisztollyal járkált a budai XII. kerületben és a főváros más utcáin és akinek nevére a korabeli túlélők hetven év után is úgy emlékeznek, mint a megtestesült gonoszra? Ki ez az ember, aki olyan hírnévre tett szert, hogy tárgyalása előtt már lincshangulat várta a tárgyalóteremben? Hogy jutott el odáig egy addig szerzetesi életet élő férfi, hogy nevét a halállal és a perverz szadizmussal azonosítják? Ki volt ez az ember, aki Kun páter néven vonult be a magyar történelem egyik legsötétebb 3 hónapjába?

Budapest XII. kerületének különlegessége, hogy épületeinek nagy része nem került lebontásra, átépítésre a háború után, így utcák, villák, szürke, girbe-gurba tetős lakóházak mind-mind néma tanúi a hét évtizede történt eseményeknek. A Városmajori park öreg fái, temploma, a Csaba utca, Városmajor utca, a közeli Széll Kálmán teret körbeölelő épületek, a lejtős várfok utca betonba feszített csőkorlátja mind-mind eredeti állapotában hallgat a korról, melynek részleteiről évről-évre egyre kevesebb hiteles anyag áll a jövő nemzedékeinek rendelkezésére.

A könyv felidézve és megvizsgálva korabeli bírsági és igazolóbizottsági tanúvallomásokat, jegyzőkönyveket, az ügyészi vádiratot, a vádirattal nem egyező bírói ítéletet, későbbi visszaemlékezésekből és más apró morzsákból összegyűjtve az apró bizonyítékokat, a történelmi háttér figyelembevételével, a cselekmények helyszínének bejárásával, a szóban forgó személy pszichéjének feltárásával, az adott kor hangulatának és történelmi eseményeinek felidézésével igyekszik objektív és megnyugtató választ adni a Kun pátert övező ma is felmerülő kérdésekre.

Budai-S. Balázs

Kun András szerzetes előélete

A vádlottal 1944. évi december hó 27. napján találkoztam először. Irodámban ezen a napon házkutatást tartottak a nyilasok és annak végeztével bekísértek az Andrássy út 60. szám alá.

Kihallgatásom alkalmával a szobába lépő és engem ismerő Bányász körzetvezető felhívta a közben ugyancsak a szobába jövő bőrkabátos, kézigránáttal, géppisztollyal és gumibottal ellátott magas ember figyelmét rám, mint zsidóbujtatóra. Ez a bőrkabátos ember, mint később megtudtam, a vádlott volt. Bányász figyelmeztetésére hozzám lépett és »mutasd azt a jordán pofádat« szavakkal már a kezében lévő gumibottal ütlegelni kezdett. Bányász is odajött hozzám, levette rólam a bundámat, majd a vádlott felszólított, hogy adjam elő az értékeimet, de azokat türelmetlenül maga vette ki zsebeimből. Közben meglátta a jegygyűrűmet, felszólított, hogy azt is adjam oda, de a gyűrű az ujjamra volt dagadva, és nem bírtam lehúzni. Ekkor a vádlott elővette az óráját és 60 másodpercet adott a gyűrű lehúzására, ami nagy nehezen sikerült is, ami után azt el is vette.

A vádlott következő parancsa az volt, hogy térdepeljek le, ami megtörtént...

[Müller Károly, Kun András vádlott elleni tanúvallomásának részlete Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

Kun András 1911-ben született Nyírbátorban, két testvére Lajos és Károly közül a legfiatalabbként. Gimnáziumot végzett és az érettségi, valamint sorkatonai szolgálata után Rómában kezdte meg bölcsészeti és teológiai tanulmányait, melyben a ferences szerzetes rend segíti. Itáliai tartózkodása idején megigézi a fasiszta állam lendülete. Az új rend iránti rajongását olvasmányok teljesítik ki: Mussolinin át Hitlerig is eljut, elolvassa a Mein Kampfot. Könnyen összeegyeztethetőnek bizonyul számára

Szent Ferenc tanítása és a nemzetiszocialista eszme, így élénk érdeklődést mutatott a magyar nyilas eszmék iránt is.

Eközben Károly nevű bátya 1939-ben belépett a Nyilaskeresztes Pártba, és a nyilas hatalomátvétel után ő is pártszolgálatosként működött a XII. kerületben, ott, ahol később András oly hírhedté válik. (Később 1948-ban Károlyt is népbíróság elé állították és halálra ítélték, majd később ítéletét életfogytig tartó szabadságvesztésre változtatták.)

Kun András 1941-ben tett szerzetesi fogadalmat. A ferencesek, tehát a lemondást, szegénységet vállaló szerzetesek egyik ágának, a minorita rendnek lett a tagja. Szerzetesként a kézdivásárhelyi rendházba került. A minoriták kezdetben teljesen elvonultak rendházaikba, de ekkoriban már a lelki vezetés és a tanítás fő területük.

1943. december 5-én saját elhatározásából hagyta el a rendházat ideiglenes jelleggel, azonban státuszát tekintve továbbra is szerzetes maradt, tudjuk meg Csonka Laura történész kutatásaiból.

A rendház elhagyása után a szüleihez költözött Budapestre, s mivel Serédi Jusztinián hercegprímástól, a magyar katolikus egyház vezetőjétől nem kapott egyházi joghatóságot, így olasz és latin magán nyelvórák tartásából élt.

Térdeplő helyzetemben a vádlott a pisztolyának markolatával fejbevágott, úgy hogy elöntött a vér, azután másik nyilasokkal lefogatott és a pisztoly felhúzásához hasonló mozdulatot téve pisztolyát rám tartva kényszerített, hogy utánamondjam, hogy „aljas büdös zsidó vagyok, aki megérdemli a kivégzést!"

A vádlott ezután nyakszirten rúgott és kiadta az utasítást a nyilasoknak, hogy egyelőre vigyenek el, vagyis kísérjenek le a fogdába, ahol rajtam kívül már nyolcan tartózkodtak.

[Müller Károly tanúvallomásának részlete
Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575
- Kun András népbírósági pere]

Kun András magas növésű, széles vállú, atléta mellű férfi. Római tanulmányait megelőzően kiváló sportemberként ismerték. Úszásban, atlétikában, súlydobásban és gerelyvetésben is kiválóskodik.

Szülei, id. Kun Károly és Vasas Mária egyszerű emberek voltak. A harmincas években költöztek Nyírbátorból Budapestre és a Nyugati pályaudvar közelében, a Váci út 16. szám alatti bérházban voltak házmesterek.

Kun András a Nyilaskeresztes Pártba az 1944. március 18-i német megszállás után nem sokkal lépett be, annak ellenére, hogy ez egyházi személy számára nem volt engedélyezett.

Egy alkalommal beszélgetésükkor a hatalomba törő nyilas vezető, Szálasi Ferenc elmondta, hogy ha pártja hatalomra kerül, akkor eltörli a papi birtokokat, a cölibátust és a reverzális intézményét. Ez utóbbi egy fogadalom, mely szerint a vegyes keresztény vallási házasságok esetében a gyermeket a katolikus vallásban nevelik. Szálasi egyházzal kapcsolatos terveit Kun András örömmel fogadta, pedig ezek a gondolatok távol állnak a katolicizmustól. Ez elég sokatmondó képet fest az egykori szerzetes vallási elkötelezettségéről.

1944 nyarán a Magyarországon tartózkodó Adolf Eichmann és a fondorlatos német nagykövet és magyarországi megbízott, Edmund Veesenmayer, Horthyra gyakorolt nyomásának következményeként végbement deportálásokat és kiköltöztetéseket követően az üresen maradt zsidó lakások új lakókat kaptak.

Miután a deportálásokról a szövetségesek is tudomást szereztek, a nyáron ismét több bombatámadás érte Budapestet, azután, hogy azokat – figyelembe véve Horthynak a nyugati szövetségesek irányába tett gesztusait – előzőleg egy ideig leállították.

1944 augusztusában egy brit bombázás során, Kun házmesterék házát bombatalálat érte. A bomba alig tévesztett célt, azonban a lakást így is lakhatatlanná tette. Az épület egy kétudvaros régi bérház volt. A napfény nélküli, sötét házmesterlakás a szűkebb udvar aljában húzódott meg.

Nyilas kapcsolatai révén Kun András elintézte, hogy a Városmajor utca 33. számú lakóházban nekik és saját magának kiutalják a II. emelet 5. szám alatt található, három szoba összkomfortos, teljesen berendezett, úgynevezett „zsidólakást". A 33. számú épület közvetlenül a Városmajor utcának a Csaba utcai kereszteződésében található. Mindösszesze két házzal arrébb a Városmajor utca 37-től, amely nem sokkal később a XII. kerületi nyilasok központja lett.

Szülei kibombázása, valamint a számukra a „magyar nemzet által" testvériségből kiutalt új lakás csak tovább fűtötte elhivatottságát a „haza szolgálatában", valamint az ellenséggel szembeni gyűlöletét, amelyet az akkori propaganda szerint a velük lepaktáló zsidókra hárított rá.

SZTE Klebelsberg Könyvtár SZEGED

Ezt követően XII. kerületi lakosként, a Nyilaskeresztes Párt XII. kerületi szervezetével kezdte ápolni kapcsolatát.

Kun András zenei műveltségnek is birtokában volt. Tagja, majd főtitkára lett a Zeneszerzők egyesületének. Több hangszeren, köztük hegedűn is játszott.

Eközben miután a német titkosszolgálatok tudomást szereztek Horthynak a szövetségesek felé való kacsintgatásáról és a háborúból való kiugrás tervéről, megkezdődtek az előkészületek a hatalom német segítséggel történő nyilas átvételére, melybe Kun páter adminisztratív feladatok ellátásával be is bekapcsolódott az ún. Országépítő Iroda vezetőjének meghívására.

Saját visszaemlékezése szerint a Városmajori park mellett található Pasaréti út 10. szám alatti villában propaganda szórólapok rendezésével, lapok vonalazásával és adatrögzítéssel segítette a párt tevékenységét.

Ekkor még civil ruhában járt és senki sem gondolta a jóképű, sportos alkatú fiatalemberről, hogy hamarosan Kun páter néven fog elhíresülni és válik a körülzárt Budapest lakosai körében azzá a félelmetes alakká, akinek reverendában elkövetett tettei miatt egyes élő kortársait még hét évtized múltán is borzongás tölti el...

Nyilas hatalomátvétel
Kun páter papi ruhát ölt és pisztolyt ragad

Az 1944. október 15-én, a háborúból való kiugrást bejelentő kormányzót, Horthy Miklóst a március óta Magyarországon állomásozó német csapatok, köztük az e célból a budai várhoz irányított SS alakulatok elfogták és lemondásra, valamint a hatalom átadására kényszerítették. A nyilaskeresztes párt, élén Szálasi Ferenccel és új kormányával lényegében a németek teljes támogatásával és akaratával kapta meg a hatalmat egy nappal később. Legfontosabb programjuk a háború folytatása a németek oldalán és a „végső győzelem" elérése volt.

Kun páter a nyilas hatalomátvétel során már a fegyverek szétosztását végezte a Pasaréti út 10. alatti villából, ahol a németek már korábban fegyvereket halmoztak fel az előre előkészített nyilas hatalomátvétel esetére. S ahogy Kun András később elmondta: *„1944. október 15-ig körülbelül két-három gyűlésen vettem részt, ahol a különféle hivatásrendekről és*

Kun páter egy propaganda filmhíradó képkockáján

Forrás: Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet

ezek betartásáról volt szó, már előtte kidolgozott tervrajz szerint. A pártban ekkor már a hatalomátvételi előkészületek a Pasaréti út 10. számú villában folytak, amikor én oda szeptember utolsó napjaiban dr. Kőfaragó Gyelnik Vilmos magántanártól, az országépítés vezetőjétől meghívást kaptam. A villát német katonák őrizték, és jelszóra lehetett bemenni. Ekkor a röpcédulázás már javában folyt. Ezek rendezésével, nagyíves terv- és munkalapok vonalazásával és az adatok beírásával foglalkoztam. Október 15-én aztán átvettük a hatalmat.

A nagyobb propaganda szempontjából papi ruhába öltözködtem, karomra nyilas karszalagot, derekamra pedig pisztolyt öltöttem, és a pisztollyal a kézben én is az autókat leállítók közé álltam, és minden arra jövő vagy menő, akár katonai, akár személyi gépkocsit, még a külföldieket is leállítottuk, és a párt szolgálatában igénybe vettük. Ettől kezdve körülbelül november közepéig, mint egy őrült, megittasodva az örömtől, lótottam-futottam minisztériumokból minisztériumokba, minden mozzanatot látni szerettem volna, mindenütt ott szerettem volna lenni. Különösen a propagandára jártam legtöbbet, mert ebben az irányban akartam mozogni, felhasználva a reverenda nagyszerűségét, propagandisztikus célokra. Szívvel-lélekkel szolgálatába akartam állni a mozgalomnak."

Különös ismertető jele volt továbbá a széles karimájú fekete kalapja, amelyben több fotó és egy nyilas propaganda hiradófilm is megörökítette. A propagandafilm egyik vágóképében Kun páter egy csillogó-villogó gépkocsi hátsó üléséről száll ki reverendájában, kalapjában, derekán pisztolytáska lóg, majd kezével hadonászva utasításokat osztogat az előtte felsorakozott civil- karszalagos és egyenruhás fegyvereseknek.

A propagandafilm híradó narrátori szövege, melyben többek között a parancsokat osztogató Kun páter is látható:

Magyarország élet-halál harcát vívja. Ilyen az ország katonai erejének mozgósítása. Az emberek vidáman töltik egyhangú, semmittevéstől túlfűtött munkás napjaikat. és nem hiányoznak a délelőtti korzóról hősi életszemlélettől eltelt, vattás vállú, díjbirkózó aranyifjaink sem. Közben kint a harctéren vérzik az igazi magyar fiatalság. Ebben a lélekmételyező kaotikus zűrzavarban, a zsidó kalmárszellemtől fűtött csüggedő búsmagyarok kávéházi konrádjai a hadiesemények békés elintézését latolgatják. A kibombázottak sorfala hetekig jár a lakáskiutalások után. És sötét kapualjak mélyén vagyonok cserélnek gazdát honmentő zsidaink kezén. Idegen

állampolgár lett... Munkásaink is szabotálnak... De éltek magyarok, hungaristák, akik szenvedést, üldöztetést, börtönt vállaltak, hogy előkészítsék az új magyar életet! A hatalom átvétele 24 óra alatt megtörtént és az új rendben minden magyar a maga helyén áll. Felszólítunk minden munkást és alkalmazottat az ország egész területén, hogy haladéktalanul foglalja el munkahelyét! Minden üzemben nyugodtan, zavartalanul és lelkiismeretesen kell folytatni a termelőmunkát! Az igazi munka csak most következik. Meg kell nyernünk ezt a létkérdésünket jelentő háborút és ebből a célból hadba kell vetnünk nemzetünk minden erkölcsi, szellemi és anyagi erejét! Hadseregünk megköveteli az otthontól, hogy sorakozzék fel mögötte rendben és sorban, hogy a paraszt, a munkás, az értelmiségi, a nő és az ifjú összefogott munkával teremtse elő a döntő harc erkölcsi, szellemi és anyagi eszközeit és bocsássa ezeket rendelkezésre, hogy harcát gyors döntés lehetőségével, győzelmesen tudja megvívni és befejezni. Hungaristák! Szavunkat megtartjuk és megtartatjuk! Győzni fogunk, mert győznünk kell és győzni akarunk!

A propagandafilm alatt hallható zene a „Testvér, elég a szolgaságból!", amelyet a nyilas hatalomátvétel után átneveztek Hungarista Győzelmi Indulóra. Az induló szövege:

Testvér, elég a szolgaságból,
Lerázzuk már a rabbilincset!
Az ősök lelke, szent halottak,
Sorunkba újra harcba jöttek.

Testvéreim, új harcra föl!
Új rendet vág ezer ököl,
Nem veszhet el több drága vér,
Miénk az ország és kenyér!

A 10-es számú villa a Pasaréti út elején található, a mai Szilágyi Erzsébet fasorhoz (akkori nevén Olasz fasor) közel, sréhen szembe a mai Vasas Sportpályával. A terméskő kerítésoszlopok díszei hiányoznak, azonban azokat és terméskő borításukat változatlanul megőrizte az elmúlt több, mint hét évtized.

A villa egy német követségi alkalmazott, Rettman Kurt (másképp: Kurt Rechtman) tulajdonában volt, aki a Nyilaskeresztes Párt Hungarista Mozgalom budapesti főkerületvezetője lett és később ő volt sok kegyetlen parancs kiadója.

Külön érdekesség, hogy a szomszédos, 8-as számú, nemrég felújított épület ugyanebben az időben a náciellenes Jávor Pál színész tulajdona volt.

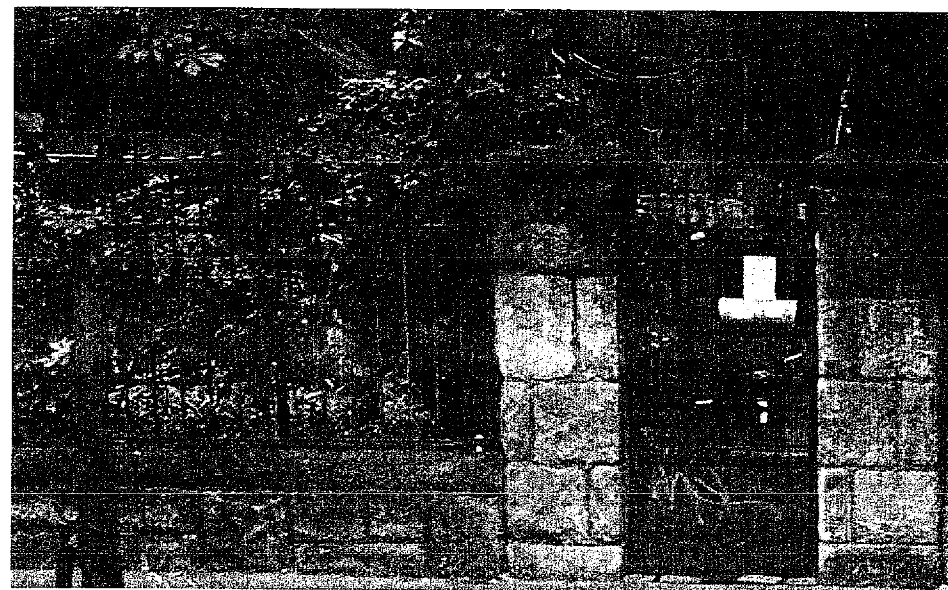
A nyilas hatalomátvételt követően a vezetés is felismerte, hogy Kun András papi mivolta propaganda szempontból nagy előnyökkel jár, ezért Vajna Gábor belügyminiszter propagandabeszédek tartásával bízta meg.

Erősen antiszemita és antibolsevista beszédeiben a haza védelmére, a zsidóság és a Szovjetunió elleni végső harcra szólított fel. A budapesti polgári lakosság előtt ekkor a Városmajori és a Budavári helyőrségi templomban tartott szenvedélyes, nyilas érzelmű prédikációiról vált ismertté. A kormánytól tisztséget is kapott: a Belügyminisztérium propagandaosztályának lett a vezetője. Ezen minőségében a Magyar Rádióban és a Szent István Bazilikában is mondott a végsőkig való kitartásra buzdító beszédeket. A Városmajori templomban rendszeresen prédikált és közben házasságkötéseket is celebrált. Noha elvileg szerzetes volt, propagandacélból továbbra is papi reverendában, de nyilas karszalaggal, derekán bőrtokban hordott pisztollyal tevékenykedett.

Pasaréti út 10. A németek által felügyelt fegyverkiosztás

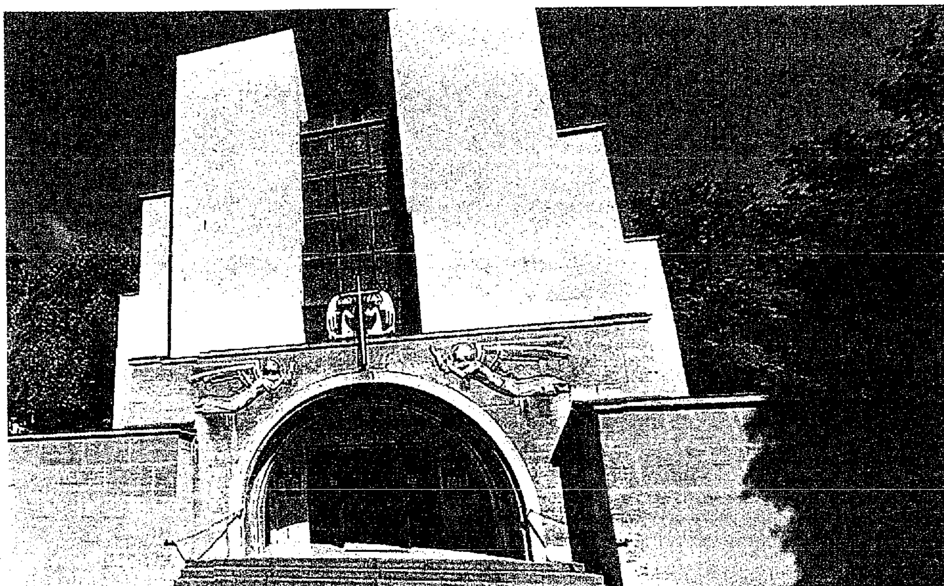
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Pasaréti út 10. manapság. A kapu kövezete változatlan. A bal oldali terméskő oszlopra volt korábban kihelyezve a 10-es számot jelölő tábla. Az azt rögzítő kőbe fúrt csavarok helye most is ott tátong. A kerítést azóta lecserélték, mely eredetileg a teraszon (baloldalt fent) látható mintázatú volt.

Kedves testvérek!

Olvasmányaimban elmerülve a következő megragadó példázatot találtam. Kinn az erdőben egy szederbokor indájában játszódott le a következő eset. Arrafelé szállt egy méhecske, amelyet minden bizonnyal az inda mögött lévő jázminvirág illata vonzott, ámde mielőtt a célját elérte volna a méhecske, a szederbokor levelei között egy pókhálóban foglyul esett. A méhecske először nem tudta, hogy mi a baja, csak azon gondolkodott, hogyan veszthette el szabadságát és mi az, ami fogva tartja. És amikor tágra meresztette szemét és körülnézett, látta, hogy nyakán, fején, potrohán, mindenütt fényes ezüst szálak húzódnak végig. És amint így tűnődött és vizsgálgatta fogságának okát, akkor a szederbokor egyik levele alatt megpillantotta

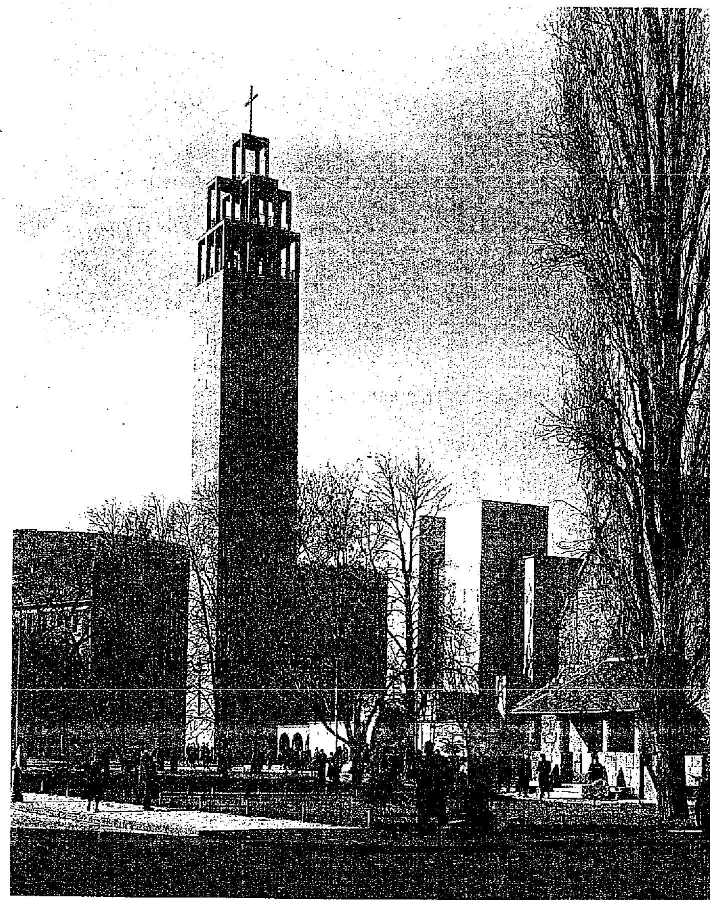

A Városmajori templom bejárata napjainkban

legádázabb ellenségét, a pókot. A pók is észrevette, hogy kivel áll szemben. Tudta, hogy nem jó közelébe férkőzni. Ezért nagyon óvatosan elkezdett közelebb jutni. Amikor szemtől-szembe voltak, a pók ránevetett és megszólította: Mit félsz, hiszen látom, hogy rabságban vagy, és én a te szabadításodra jöttem. Ahhoz azonban, hogy kiszabadítsalak, előbb feltétlenül szükséges, hogy behunyd a szemed. A méhecske hitt, behunyta a szemét. Ekkor a pók közelebb futott hozzá és még inkább befonta hálójába, míg végre a méhecske teljesen mozdulatlan maradt. Ekkor a pók, most már biztos tudatában annak, hogy a méhecske nem árthat neki, megragadta zsákmányát és levitte a levelek alá: Így ni, most már biztos helyen vagy. A nap heve sem szá-ríthatja ki testedet. Nekem csak egyre van szükségem, hogy szívhassam a véredet, hiszen én csak a véredet akarom. Vér, vér, vér kell nekem.

Testvérek, ebből a példából láthatjuk a magyar nemzet sorsát. Magyar hazánkat és népünket gúzsba kötötték, pókhálót fontak

köréje, és rabságba döntötték a magyar népet. Kik az ellenségek, akik rabságba döntötték a népet, ha nem a nemzetközi zsidóság és a nemzetközi zsidóság szolgálatában álló többi eszme, a marxizmus és a különböző szociális elméletek, de legelsősorban a kommunizmus. Látjuk-e, hogy a zsidók mindenütt ott vannak, és a nemzetköziség az internacionalizmus meghirdetésével és szolgálatában megértést kérnek mindenki részéről a maguk számára. Ámde

A Városmajori templom korabeli fotója

forrás: Fortepan/ Lissák Tivadar

látjuk, hogy csakis a keresztény nép kiszipolyozására törekszenek. Testvérek! A zsidók és a többi plutokraták, akik megsuhogtatták a bankós kötegeiket és sápadt aranyukat és igába vonják a munkásságot, ugyanakkor kiszipolyozzák őket, és a vesztükre törnek. Amikor a munkásság rájön arra, hogy kik az ő valódi ellenségei és le akarja magáról rázni az igát, a jármot, és betörnek az ő vastag szőnyegekkel borított szobáikba, akkor forradalmat kiáltanak és külföldre menekülnek, és onnan pénzükkel háborút szítanak és fegyvert gyártanak. Testvérek, így tört ki a mostani háború is, amelyben vérzik a magyar haza, vérzenek testvéreink, gyermekeink és atyáink. Éppen ezért most, amikor az áruló Horthy-féle klikk letette a fegyvert, hogy meghódoljon az ellenség előtt, akkor elveszítette a nemzetet, mert az ellenség le fog igázni bennünket, és jaj lesz annak, aki az ellenség bakancsának taposása alá kerül. Testvérek, felhívlak benneteket, fogjunk össze, védjük

Kun Páter szórólapokkal, öt nappal a nyilas puccs után, október 20-án

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Városmajor utca 33. napjainkban. Ebben a sarokházban volt Kun páter lakhelye a II. emeleten és ebben a Csaba utcai kereszteződésben zajlott le a páter által elmesélt konfliktusa a földszinti ablakból viselkedése miatt rászóló kúria-bíróval. A kép baloldalán a modern építésű telefonközpont melletti házhely területén volt a nyilasház.

meg a hazát, utolsó csepp vérünkkel is, és tudjuk meg, hogy kik a mi valódi ellenségeink, harcoljunk ellenük, törjük le őket megalkuvás nélkül. Ne legyünk gyengeszívűek, fel testvérek a harcra, mert győzelemre visz bennünket a nyilaskereszt.

[Kun páter a csendőrség és a pártszolgálatosok előtt elmondott beszéde Irat jelzete: ÁBTL 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

Kun András későbbi önvallomásában lejegyzett egy esetet, amely jól példázza az akkori viszonyokat és a nyilas pártszolgálatosok szinte korlátlan hatalmát:

Emlékezem, egyszer egy délelőtt folyamán hazafelé menet, a Csaba-utca és Városmajor utca sarkához érve, a Városmajor utcán sok zsidót kísértek hosszú menetben, melyet megpillantva, a következő hangos meg-

jegyzést tettem: „Vonulnak a zsidók batyuval a hátukon Jeruzsálembe!" Erre ugyanazon a sarkon, a Csaba utca 17/a-ban (Ez vélhetően elírás. A kereszteződésben a Csaba utca 7/a számú ház van - a szerző) a földszinten lakó kúriai bíró - a neve nem jut eszembe - a következőket mondta: „Nem szégyelli magát, egy katolikus pap. Így nyilatkozni?" Erre én irtózatos dühbe gurulva, elkezdtem őt szidalmazni, mindennek lehordtam, majd rendőr jött és felírta nevünket. Közben a nyilasok is összefutottak, letartóztatták a rendőrt, akit később elengedtek. Le akarták tartóztatni a kúriai bírót is, de az a lakásába futott. Mi utána! De egy általam ismeretlen, rangosabb nyilas közbelépésére nem kisértük be.

Két hétre rá, biztatásomra és vezetésemmel, ismét megjelentünk, de ő már elutazott.

[Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója. Kivégzés előtt „lélektani" jegyzeteket írt a reverendás nyilas tömeggyilkos. I-II. Képes Figyelő (hetilap), 1946. február 23., február 30.]

Kun páter hamarosan a XII. kerületi nyilas-szervezet egyik prominens alakja és elöljárósága lett és aktívan részt vett a nyilas rend megszilárdításában.

Ebéd után munkára vezettek bennünket, majd este fél hat óra tájban az első emeletre, ugyanabba a helyiségbe, amelyikben már délelőtt is voltam, kihallgatásra vittek. A kihallgatók között a vádlotton kívül egy Götz nevű nyilas vitte a vezető szerepet, akinek szintén megmondtam, hogy a délelőtti kihallgatás során a vádlottal is közöltem, hogy aranyérmes tiszt vagyok. Götz erre külön állított, majd az előbb említett nyolc társam közül még egyet mellém küldött, úgy hogy a csoportunkat egyszer két és egyszer hét emberre választotta szét, az utóbbi csoporttal együtt a pince felé indítottak. Velünk jött a vádlott is. A fogdához közeledve a vádlott a hetes csoportot a vádlott másfelé irányította, ő is velük ment, de már szemük láttára vette le a géppisztolyt a válláról és kettőnket alig kisértek 30-40 lépést, már hallottuk is a szerencsétlenek jajkiáltását a géppisztolyok tüzén keresztül.

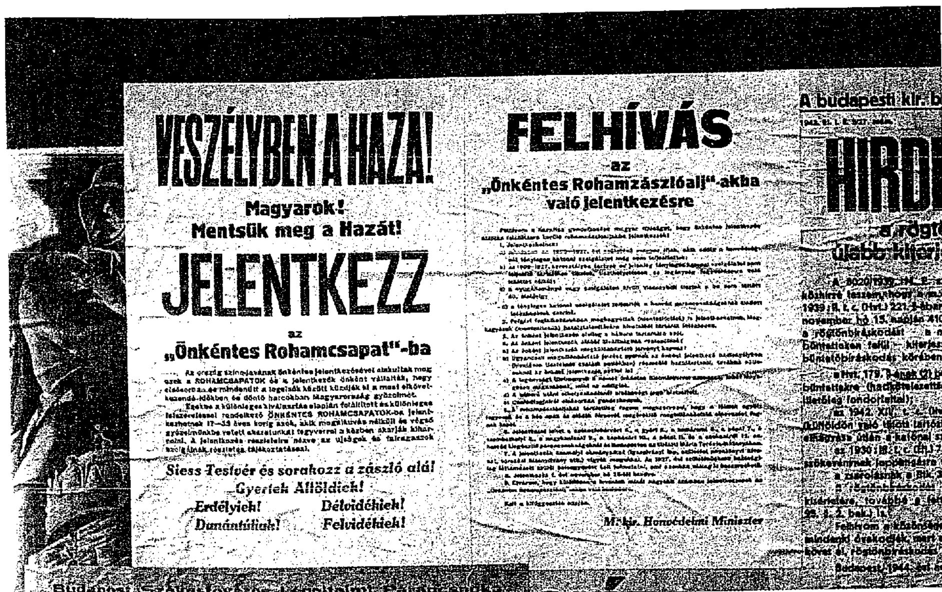

Propagandamunka a nyilas hatalomátvétel után, valahol a XII. kerületben. Balra, a mosolygós reverendás férfi: Kun páter.
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Határozott meggyőződésem, hogy a hetes csoportot a vádlott végezte ki, mert ismétlem, már szemük láttára készült. (...) A hét ember különválasztása, illetve más irányba vitele és a lövések között csak másodpercek telhettek el. Másnap sikerült kiszabadulnom a nyilasházból

[Müller Károly tanúvallomásának részlete
Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

A Nyilaskeresztes Párt XII. szervezete a Győri úton kezdte működését, onnan tette át székhelyét 1944 novemberében a Városmajor utca 37. szám alá (Nyilasház), amely a mai telefonközpont és Posta parkolójának helyén volt található. Az SD (német hírszerzés) és a Gestapo (politikai titkosrendőrség) emberei a nagykörúti Royal Szállót és a XII. kerületben, a svábhegyi Mirabella, Majestic és Lomnic nevű panziókat foglalták le, nem messze

Korabeli, a végső harcba szólító propaganda falragaszok Budapesten 1944.

Forrás: Fortepan / Lissák Tivadar.

a fogaskerekű vasút végállomásától.

A XII. kerületi nyilas szervezet vezetője, Kun páter egyik elöljárója, Bokor Dénes volt.

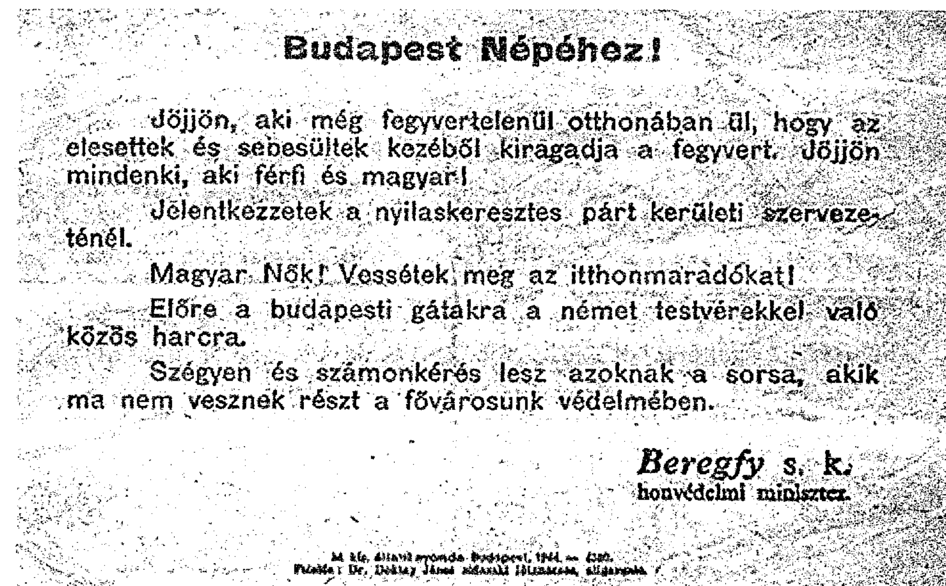
Kun páter ellen, annak tevékenysége közben, a minorita rend és az esztergomi egyházmegye, Serédi Jusztinián – egyébként német-és náciellenes – hercegprímással foganatosított egy kötelező erejű végzést, melynek értelmében kizárták a minorita rendből és eltiltották minden egyházi funkciótól és az egyházi ruha viselésének jogától is. E végzést Kun nem fogadta el magára nézve, ő továbbra is áldozópapnak tartotta magát. „Később cinikusan úgy nyilatkozott, hogy erről őt nem is értesítették hivatalosan és így szerinte nem is volt érvényes rá az egyházmegye ezen kizáró döntése"

Nagyszüleim, Rimanóczy Géza és felesége, valamint az akkor még 10-11 hónapos édesapám 1944 telén, de még karácsony előtt a Városmajor utcai katolikus templomban (XII. kerület) voltak és várták a mise kezdetét. Az azonban csak nem kezdődött. Egyszer csak feltépték a templom kapuit, és géppisztolyos nyilasok özönlöttek be a templomba és díszsort álltak, majd Kun páter érkezett, aki - ahogy számos fényképen látni lehet, reverendában az oldalán pisztolytáskával bemasírozott a templomba. Előrement a sekrestyébe, ott átöltözött, és fehér miseruhában megkezdte a misét.

[Attila Rimanoczy visszaemlékezése a nagyszülei Kun páterrel való találkozásáról]

A nyilas pártszolgálatok és így a XII. kerületi nyilas szervezet alapfeladata az ún. „belső ellenség" (kommunisták, más ellenállók, zsidó személyek, katonaszökevények) felderítése, az általuk „rejtegetett" vagyon elkobzása és a nyilas főkerület részére való beszállítása, a különböző, a háborús hangulatra destruktívan ható megnyilvánulások megtorlása, a nyilas vezetés rendeleteinek és utasításainak betartatása és a nyilas párt erejének demonstrálása volt.

A XII. kerületi nyilas szervezet egyik feladata november végétől azzal egészült ki, hogy a svábhegyi Gestapo-központtól átvegye az összegyűjtött zsidókat, és lekísérje őket

Budapest Népéhez!

Jöjjön, aki még fegyvertelenül otthonában ül, hogy az elesettek és sebesültek kezéből kiragadja a fegyvert. Jöjjön mindenki, aki férfi és magyar!

Jelentkezzetek a nyilaskeresztes párt kerületi szervezeténél.

Magyar Nők! Vessétek meg az itthonmaradókat!

Előre a budapesti gátakra a német testvérekkel való közös harcra.

Szégyen és számonkérés lesz azoknak a sorsa, akik ma nem vesznek részt a fővárosunk védelmében.

Beregfy s. k.
honvédelmi miniszter.

Korabeli nyilas szórólap az ostromlott Budapesten

Forrás: Országos Széchényi Könyvtár

a pesti oldalon kialakított gettóba vagy más gyűjtőhelyre.

Kun páter szerepe a Maros utcai kórház elleni mészárlásban

A XII. kerületi nyilasoknak 1945 januárjában kiemelt célpontjai voltak a zsidó kórházak.

Január 12-én a nyilas pártszolgálatosok Kun páter vezetésével behatoltak a Maros utca 16. szám alatt található Budai Izraelita Szentegylet Gyógyintézet nevű kórházba.

A kórház egészen addig vöröskeresztes védlevéllel (Schutzpass) működött és az orvosok más menekülőket is bújtattak. 1945 januárjára azonban az ostromlott városban körülzárt öntörvényű nyilasok szemében a védlevelek már semmit sem értek. A svéd védleveleket kiadó, addig a nyilasok előtt is gyakran mutatkozó Raul Wallenberg ekkor már illegalitásba kényszerült.

A pártszolgálatosok megérkezésük után elállták a kórház bejáratait. A betegeket kirángatták az ágyakból, és a földön rugdosták, a járni nem tudókat azonnal lelőtték. Egy 90 év körüli idős asszony nem hallotta jól az utasításokat, őt a hajánál fogva rántották a földre. A megközelítően 100 beteget, orvost és ápolószemélyzetet a földszinti hallba terelték. A nőket és a férfiakat levetkőztették, majd a pártszolgálatosok kettesével kivitték őket az udvarra, ahol Kun András irányításával 92 személyt kivégeztek.

A helyszínen eközben néhányan el tudták hitetni a támadókkal, hogy keresztények, így ők életben maradtak.

A kórház egyik sebész főorvosa Dr. Róth Marcell volt. Őt és a helyszínen lévő feleségét szintén meggyilkolták. Két fiuk túlélte az ostromot. Ők a közelben, a rózsadombi Bogár utcában, egy evangélikus lelkész által működtetett másik menhelyen vészelték át az utolsó heteket. Korábban, mikor egyik alkalommal meglátogatták a fiúkat, a lelkész felajánlotta Dr. Róth Marcellnek és feleségének is, hogy maradjanak a menhelyen, de ők – vesztükre – visszatértek a betegeikhez.

Az elnéptelenedett kórházba az ezt követő napokban a nyilasok kibombázott, vagy a front elől hátra menekülő családjai költöztek. Eközben az udvaron még ott hevertek az előző nap legyilkolt emberek holttestei.

Egy forrásmegjelölés nélküli anyagban, bizonyos Czipszer Rezsőné kórházi alkalmazott az alábbiak szerint emlékszik vissza az eseményekre:

Délelőtt a nyilasok kábé harmincan részben az udvarról részben a kapuból rohanták meg az épületet. A zsidókat a hallba vitték, levetkőztették, a férfiakat alsónadrágig, a nőket kombinéig, ott

összeverték őket, különösen Jarnó főorvost, Róth tanárt, Weinberger doktor mennyasszonyát. Ezek kinzását láttam, mert én kisértem a nyilasokat az épületben.

A berendezéseket, orvosi műszereket, műtőt, laboratóriumot szétverték, a betegeket súlyosan bántalmazták, a magatehetetleneket ágyukban lőtték agyon. Sirokat ásattak az udvaron, az épületből kihordatták a holttesteket, és a gödrökbe dobáltatták azokat. Az orvosokat, az ápolókat és a betegek nagy részét közvetlen lőtték bele a sirokba.

A pincében egy 16 éves fiút találtak. A nyilasok vezetője, a Krisztus szent nevében sortüzeket vezénylő Kun páter meztelenül felakasztatta, majd röhögések közepette késével kimetszette heregolyóit.

Összesen kábé 76 embert öltek meg. Öt ápolónőt igazolás céljából átvittek a Németvölgyi úti nyilasházba.

Éjszaka Joli nővér, aki csak egészen könnyű sérüléseket szenvedett és elájult, kimászott a behavazott tömegsirból.

A gyilkolás másnapján a nyilasok hozzátartozói megszállták a kórház egész épületét (és ott tartózkodtak még kábé két hétig; közvetlen az oroszok bejövetele előtt menekültek el, addig ott étkeztek, és ott laktak).

Deutsch titkár a tömeggyilkosság napján a padlásra menekült, s keresztény iratokkal igazolta magát, vele volt szobalánya Rózsi is, akit mint lányát igazolt. Másnap Erzsi nővér feljelentésére, levetkőztetve kivitték a kertbe és megölték őket; láttam, hogy Deutsch titkár hasát felmetszették, Rózsi szobalány homloklövést kapott.

A fenti vallomás meséli el legérthetőebben a Maros utcai kórházban történt eseményeket azonban dilemmákat is felvet. A visszaemlékezés szerint ugyanis az akcióra délelőtt került sor, ugyanakkor az előző fejezetben taglalt Krisztina körút 81. szám alatti két kivégzést is ugyanezen a napra, délelőtt 11 órára teszik a tanúk és minkét helyszínen jelen volt Kun páter.

Három dolog lehetséges: – Mivel a Maros utcai kórház elleni támadásról biztosan tudjuk, hogy 12-én történt, a Krisztina körúti kisebb fajsúlyú esemény talán nem ezen a napon, esetleg mégsem délelőtt 11 óra magasságában esett meg.

K... hogy a Maros utcai kórház ellen intézett támadás a reggeli órákban ...t idő befejezni a másik helyszínre való érkezés időpontja előtt. ...ó elvetendő, mert mint tudjuk, a Maros utcai akció során többeket elő is ... akiket Kun páter személyesen hallgatott ki és gyötört meg.

...rmadik lehetőség, hogy téves az az adat, hogy a Maros utcai mészárlás délelőtti órák-...n kezdődött. Kezdődhetett a Krisztina körúti események után is, a kora délutáni órákban.

A Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság 3597 számú jegyzőkönyve szerint T.L. monogrammú, 1916-ban, Sátoraljaújhelyen született ápolónő vallomása alapján, ez utóbbi tűnik a legvalószínűbbnek, aki így emlékszik vissza a tragikus napra:

> Január 12-én történt. Aznap éppen élelmiszert voltam vételezni a budai Vöröskereszt raktárában. Déli 1 óra felé érkeztem vissza a kocsival és éppen a sofőrt akartam kifizetni, amikor megállt az épület előtt egy teherautó, melyből mintegy 40 pártszolgálatos, gépfegyverrel felszerelt nyilas szállt ki. Megjegyzem, hogy a kórház épülete körül mindenütt német katonaság volt katonai állásokban elhelyezve, SS-ek is, a front kellős közepén voltunk.
>
> A nyilasok berontottak az épületbe, üvöltöztek, partizánok után kutattak, majd összeterelték a ház minden lakóját. Rájuk parancsoltak, hogy felsőruháikat, cipőiket, ékszereiket rakják le, majd kizavarták őket a hallból az udvarra és ott hátulról lövöldözték le a szerencsétleneket. Két anyát, akik kisbabájukat tartották karjukon, keresztényeknek vallva magukat, meghagyták. Dr. Roth Marcel igazgató-főorvos, Dr. Farkas és még többen az orvosok közül itt lelte halálát. Közben megkérdezték tőlem, hogy keresztény vagyok-e és igenlő válaszomra különállítottak azok közé, akikről egyelőre elhitték, hogy nem zsidók. Ezt a csoportot azután (velem együtt tíz embert) elvitték a pártházba, a Németvölgyi út 5. szám alá.
>
> Egy napig tartottak itt bennünket bezárva és másnap – fentemlített ápolónő besúgására – elvittek bennünket a budai vízművek telepére. Sötét éjszaka volt már; felállítottak bennünket és sortüzet adtak ránk, utána természetesen otthagytak. A sors kifürkészhetetlen akarata folytán engem nem talált el a golyó. Leestem

Korabeli fénykép a Maros utcai kórházról

Forrás: magángyűjtemény

> és így engem is halottnak hittek, otthagytak. Eltávozásuk után feltápászkodtam és bemenekültem egy ismerős villába. Itt húzódtam meg február 12-éig, Buda felszabadulásáig

Tehát fenti részletes visszaemlékezés alapján az a verzió a valószínűbb, hogy a Maros utcai mészárlás a kora délutáni órákban kezdődhetett el.

Így volt idő előzőleg délelőtt a Krisztina körút 81-ben végrehajtani az almaosztással egybekötött bántalmazásokat és kivégzéseket.

Kun páter a későbbi népbírósági büntető perében elismerte, hogy jelen volt a Maros utcai kórház kiürítésénél, a gyilkosságokban való aktív részvételét azonban tagadta.

Erre azonban egy bizonyos Stern Jenőné nevű szemtanú cáfolt rá, aki a Nyilas és Náci Rémtettek Kivizsgálására Alakult Bizottság előtt 1945. áprilisában vallomást tett arra vonatkozóan, hogy saját szemével látta, hogy Kun géppisztollyal maga is tüzet nyitott egyes áldozatokra. {Forrás: Stern Jenőné tanúvallomása 13. Magyar Országos Levéltár I sorozat, 13. tekercs, 34. tétel, Csonka 2012; Rab 2008a; Rab 2008b.}

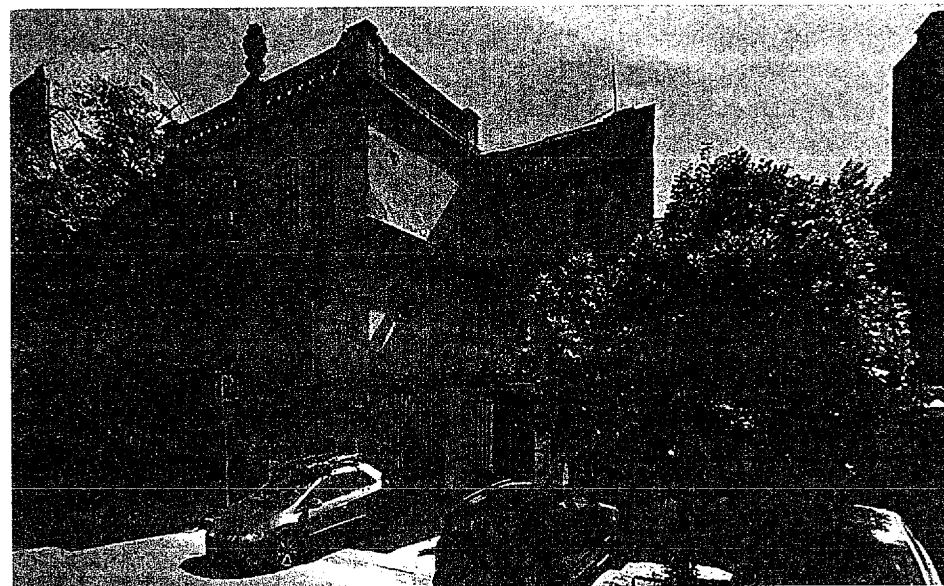
A már említett, „zsidóbújtatással" vádolt fiatal nyilassal szembeni kegyetlen aktus szintén szerepel a Kun elleni későbbi népbírósági vádiratban, Müller Károly 54 éves könyvkereskedő fentebb többször részleteiben bemutatott tanúvallomása alapján.

Terheltnek a Városmajor utcai (Az utca tévesen szerepel az iratban. Az eset a Maros utcai cselekményhez köthető – a szerző) kivégzésekkel kapcsolatban egy olyan szörnyűséges esetét is a vád tárgyává kell tenni, ami magában az egész nyilasrendszerben és sötétemlékű idejében is egyedülálló volt a maga nemében. Egy nyilas pártszolgálatos a Városmajor utcai (valójában Maros utcai – a szerző) kórház egyik ápolónőjét meg akarta menteni, amiről a terhelt tudomást szerzett. A pártszolgálatost elfogatta, a pártban maga elé vezettette és a pártszolgálatosok és mások jelenlétében a szerencsétlen ember nemi szervét saját kezűleg szegezte oda az asztalhoz, és addig verte ezt a szerencsétlen embert, amíg ott a helyszínen agyon nem verte.

[Részlet a Kun Páter elleni népbírósági tárgyaláson benyújtott vádiratból
Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

Bár a vádiratban az szerepel, hogy a „zsidóbújtató" nyilas fiú a helyszínen lett agyonverve Kun páter által, ennek ilyesformán való megtörténtéről nincs információ, ugyanis erről az eseményt látó egyetlen szemtanú – legalábbis a rendelkezésünkre álló jegyzőkönyvben – nem beszél. Hogy ezután mégis mi történhetett vele és a meggyalázott nővérekkel? A választ Kun páter bírósági tárgyalása előtt papírra vetett önvallomásából kaphatjuk meg:

1945. január 12-én a Maros utcai zsidó szanatóriumot támadtuk meg. Körülbelül 80- 100 személyt a kerthelyiségben parancsomra kivégeztünk. Az értékeket és ruhaneműeket, öt ápolónőt és egy húszéves keresztény fiút a Németvölgyi-út 5. számú párthelyiségbe vittük.

Az egykori maros utcai kórház épülete napjainkban A megölt 92 áldozatra ma emléktábla figyelmeztet az épületben. A házban orvosi rendelő működik.

Ott szörnyű kínzások és vadállati megbecstelenítések után, az udvaron kivégeztük őket.

[Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója. Képes Figyelő (hetilap), 1946. február 23., február 30.]

Fentiek alapján megállapítható, hogy Kun páter személyesen is részt vett a Maros utcai kórház betegeinek és személyzetének meggyilkolásában. Az öt ápolónő előállításáról való beszámoló pedig megerősíti az azok megbecstelenítéséről szóló Müller Károly által tett és korábban bemutatott tanúvallomás ezen részletét aki szintén öt ápolónőről beszél.

Kun páter szerepe a Városmajor utcai kórház elleni mészárlásban

Két nappal később, január 14-én, a Városmajor utca 64-66. szám alatt található Bíró Dániel Gyógyintézet volt a következő nagyobb szabású nyilas akció helyszíne, amely a XII. kerületi pártszolgálatosokhoz köthető.
A tettesek kilétének vizsgálatával kapcsolatban nem elhanyagolható körülmény azonban, hogy ekkor már szinte a teljes pesti oldal a Vörös Hadsereg kezén volt, így a megmaradt pesti kerületek pártszolgálatosai szinte mind áttették székhelyüket a nagyobb biztonságot jelentő Budára, így a XII. kerületben ekkor megsokszorozódott a különböző nyilas különítmények száma.

Az akció egy vasárnapi napra esett és nagy hó volt.

A behatoló nyilasok és német SS katonák igazolásra szólították fel a jelenlevőket. Akinek sikerült hamis papírokkal igazolnia magát azt a kazánházba terelték. A járni nem tudó betegeket a kórtermekben lőtték agyon. Az életben maradottak tanúsága szerint kisebb, maximum tizes csoportokban kergették ki a zsidókat a Kissvábhegyi útra néző (ma Gaál József utca), ún. „kisudvarra" ahol lelőtték őket.

Egy másik tanú állítása szerint a nyitott ablakon keresztül, az ún. „földszinti társalgó" ablakából – mint egy céltáblára – belülről tüzeltek ki az udvarra hajszoltakra.

A kórház 130 betegét és 24 ápolóját ölték meg ezen a napon. A holttesteket otthagyták az udvaron.

Az egyik túlélő, Krausz Zoltán – aki szökött munkaszolgálatosként volt megbújva a kórházban – egy merész ötlettel kiugrott a földszinti ablakból és lecsúszott a szénpincébe, melynek ablaka az utcára nyílt. Egy nyilas kézigránátot vágott utána, de az elakadt a szénben és így csak alig sebesült meg. Másnap felmerészkedett, s elmenekült egy lakatlan házba.

A nyilasok másnap visszatértek, belelőttek a haldoklókba, átkutattak mindent és vitték, ami érték volt. A kórházat teljesen kifosztották. Három nap múlva fölgyújtották az egész épületet. Krausz Zoltán egy házi igazoló bizottság előtt tett vallomásából készített véghatározatban az alábbiak szerepelnek az eseményekről:

1945. január 13-án szombaton nyilasok jöttek a kórházba, amelyen vöröskeresztes zászló lengett, s kérdezték: ki a zsidó? Írják össze! Sulzer doktor azt mondta: nincs értelme a kimutatásnak.

A végzetes vasárnapon, 14-én 12 órakor érkeztek a nyilasháziak. A kijáratokat elállták, igazoltattak. Óvóhely nem volt, s ez a társalgóban történt.

Négy Krausz volt ott: három testvér és a húga férje. Krausz Zoltán hadiüzemi igazolványát a kőbányai Ganzból, ahol fémmunkásként dolgozott, felmutatta. Vízért mentek a kis udvarba, de vissza már az épületbe nem tudtak menni, az őrség elállta útjukat, s így az igazolványuk is ott maradt.

Akiket zsidónak találtak – illetve akik hamis igazolványát nem fogadták el –, azok a társalgóban gyülekeztek. Kb. 40-50 fő.

Majd megkerült az igazolvány, felmutatta, s nővérétől kért tanácsot, mit csináljon? Azt felelte: „... én sem mutattam meg a hamis papíromat!". Azt hitték, a gettóba kísérik őket.

Bejött egy géppisztolyos nyilas: „Tíz ember álljon elő!" – szólt. A kissvábhegyi udvaron 10 lövés dördült. A 10 ember halott volt.

Az ötödik csoport után – látva, hogy itt nincs menekvés – a terem végébe húzódott, ahol 2 fiatalabb, 1 idősebb és 7 ágybeteg volt. Húga még decemberben megmutatta a ház alatti szénledobó helyiséget, s egy napot már töltött is ott. Az ablakok kék légó-papírral voltak fedve. Kinyitja, kinéz, nem áll ott nyilas: a teremben négyen maradtak. Az idős Zádor bácsi rémülten kérdi: „Mit akar csinálni Krausz úr?" „Nem tudom..." De észrevették a nyitott ablakot. „Egy sem marad életben!„ – kiáltottak. Ő kiugrott a nyitott földszinti ablakon, s lesurrant a nyitott ablakú szénledobóba, a szén közé bújt. Egy kézigránátot dobtak utána, de az nem robbant fel, a szén lefojtotta.

Hallották, ahogy a 7 ágyban fekvő betegre 7 lövést adtak le. Húga és sógora a szuterénben rejtőztek el.

A gépész menyasszonya, aki keresztény lány volt, útját állta a nyilasoknak: „Ezek le vannak igazolva!" – mondta. Így kb. 10-12 ember megmenekült.

Beesteledett. Friedmann főorvos unokája – egy kb. 20 éves fiú – egy erős altatót vett be, azt gondolta, hogy mint beteget nem bántják,

de másnap reggelre meghalt. A nyilasok másnap, 15-én visszatértek és a súlyosan sérült, még életjelet mutatókat kegyetlenül lemészárolták."

[Forrás: A János Szanatórium házi Igazoló Bizottsági eljárásának véghatározata. Fővárosi Levéltár.]

A cselekmény kapcsán egy másik volt nyilas vádlott elleni ügyben Halpern Mór, a korház gondnoka, jóval a Kun elleni büntetőügy után, 1948-ban tett tanúvallomásáról készült összesítő jelentésben ez olvasható:

42 éves, izr. bp-i lakos, nőtlen, tisztviselő, a Biró Dániel kórház gondnoka.
Lakik: Bp., VII. Kazinczy u. 27. II. 18.
Délben ismét fegyveres nyilasok tiszteltek meg látogatásukkal, ugyanazzal a vezetővel élükön. Körülbelül 15-en lehettek, fellépésük agresszív volt és emberfia a kórházat el nem hagyhatta.

Látván a helyzet komolyságát, ismét közbeléptem, de még határozottabban és energikusabban, mint előző nap. Hivatkoztam arra, hogy előző nap elfogadták a Nemzetközi Vöröskereszt védettséget igazoló írást, amely a Szálasi-kormány és a Nemzetközi Vöröskereszt között létrejött megállapodást tartalmazza, melynek értelmében a nyilaskeresztes párt is elismeri a védettséget.

Erre a nyilasok vezetője, egy állítólagos őrmester – akinek a fia volt a fő segítőtársa – azt válaszolta, hogy a Szálasi-kormány nem ismer el semmiféle védettséget, sem svájci, sem svéd, sem Vöröskereszt védettséget, csak zsidót ismer. Ismét hangsúlyoztam, hogy a kórház a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt áll. A felelet az volt, hogy a Vöröskereszt védelem alatt zsidók bújnak meg. Megkértem arra, hogy tegye lehetővé nekem, hogy a Vöröskereszt delegátusával érintkezésbe lépjek, amire ő már-már hajlandónak is mutatkozott, de fia befolyására ezen kérésemet elutasította. Hiába mondtam, hogy csak volt zsidó-kórház, most kifejezetten Vöröskereszt-kórház, a fejemre olvasta, hogy a szomszédból kapott információ alapján

biztosan tudja, hogy zsidó-kórház vagyunk. Nem volt nehéz kitalálni, hogy ez a biztos információ a szomszédos János-szanatóriumból származhat, amely, hogy magát zsidó-mentesítse, röviddel a tragédia lejátszódása előtt benyomott kórházunkba kábé 17 zsidó beteget és az ostrom alatt még a vizet is megtagadta tőlünk.

Ezek után megkezdődött az igazoltatás. Először a személyzet ment ezen keresztül. A zsidókat külön csoportosították az irodában, a keresztényeket bevitték egy szuterén helyiségbe. A zsidó alkalmazottakat felvitték egy fáskamra elé és sortűzzel végezték ki őket. Aztán a járó betegeket a társalgóban sorakoztatták fel és szintén a fáskamra előtt végezték ki őket. 4 óra körül már az udvaron hulla hulla hátán feküdt. A kórház igazgatója is itt lelte halálát. Sulzer főorvos az udvaron feküdt két halott alatt és még sokáig nyögött. A szemben lévő ház lakói ki akarták emelni, de az udvaron álló nyilas őr lelövéssel fenyegette őket. Végül a fekvő betegek kerültek sorra, akiket szobáról-szobára járva, betegágyukban válogatás nélkül lőtték agyon. Két kisfiú holttestét anyjukra borulva találták meg később. Körülbelül este 7 óra lehetett, mikor ez a világtörténelemben példa nélkül álló vérengzés véget ért. Kábé 150 embert öltek meg ekkor.

(...) Ismét eljöttek és megnézték, hogy a kivégzettek közül él e még valaki? Emlékezetem szerint kábé még 4-en éltek, ezekbe ismét golyó röpítettek, hogy alapos munkát végezzenek. Az áldozatok száma 150. Ezeket azután a nyilas recept szerint kirabolták. Utána az egész kórházat kifosztották. Nevezetesen elvitték az ágy- és fehérneműt, konyhaedényeket és felszereléseket, gyógyszereket és minden néven nevezendő felszerelési tárgyakat, amelyek csak megmozgathatók voltak. Meg kell jegyeznem, hogy ebben a gyalázatos akcióban a környék lakossága is részt vett, mert mint Csáky-szalmáját hordták szét a kórházból az összes kezük ügyébe eső holmikat. Két napig tartott utána a hullarablás.

Jan. 17-én délután 3 órakor felgyújtották az épületet. A többieket szabadon bocsátották.

Halpert Mór felismeri a Bíró Dániel kórház gyilkosai közt: Tuboly Miklóst, Bokor Sándort, Gaál Györgyöt és Gáncsos Zoltánt.

Böszörményi-Nagy Emil 32 éves bíró, – a kórház udvarára ránéző – Kissvábhegyi út (ma Gaál József utca) lakójának visszaemlékezése (forrás nem ismert) szerint, a cselekmény időpontjában a front pár száz méterre volt a helyszíntől:

A Városmajor felett süvítettek a gránátok. Az orosz előőrsök alig 2-300 méterre álltak tőlünk, és mindannyian reszketve vártuk már a felszabadulást.

Délután 4 óra körül az állandó géppisztoly lövések hangja mellett egy másfajta tompább hang ütötte meg fülünket. A zsidó kórház irányából jött. Az ablakhoz szaladtam, kinéztem s borzadva tántorogtam vissza. Egyikünk ájultan esett össze a szörnyű látványtól. 4-5 ápolónő állt fehér fátyolban sorba, arccal a kórház udvarán álló szénkamra felé fordulva. Mögöttük néhány nyilas, akik közül az egyik lőtt, és az ápolónők sikoltva estek össze. Magunkba roskadva ültünk, és hallottuk még egy órán keresztül a megismétlődő lövéseket és halálsikolyokat.

Az 1945-ben Vihar Béla szerző által megjelentetett ún. „Sárga könyv"-ben szereplő egyik túlélő vallomása szerint a Városmajor utcai kórház elleni támadásban azonban nem csak nyilasok, hanem magyar honvédek és SS egyenruhát viselő ismeretlen nemzetiségű katonák is részt vettek.

1945. január 16-án Schneider Imre (szül. 1890. Budapest) következőket jelenti: 1945. január 14-én a Vöröskereszt védelme alatt álló Bíró Dániel kórházban tartózkodtam, ahol a leányom, mint főműtősnő volt alkalmazásban.

Állandó rettegésben éltünk, mert hallottuk a Maros utcai betegeinek és orvosainak tragédiáját. Az említett napon itt is megjelent délelőtt 10 óra tájban egy nyilas őrmester, két nyilas, három honvéd és két SS egyenruhát viselő katona, akik a betegeket és az ápolószemélyzetet igazolásra szólították fel. Akikről bebizonyosodott, hogy zsidók, azokat meggyilkolták. - A fekvő betegeket ágyaikban, a járóbetegeket a kórház udvarán.

Figyelemreméltó, hogy Kun páter szerepéről eddig egyáltalán nem esett szó a Városmajor utcai túlélők beszámolóiban. Sőt, Halpern Mór, a kórház gondnoka a támadást végrehajtó csoport vezetőjeként egy "nyilas őrmesterre" emlékszik, holott tudjuk, hogy az ilyen akciók során, ha jelen volt, a vezető szerep Kun pátere (vagy a magasabb beosztású Megadja Ferencé) volt. Azt, hogy a Városmajor utcai Bíró Dániel Gyógyintézet elleni támadásban személyesen részt vett-e Kun Páter, az ellene folyó tárgyalás során nem sikerült bizonyítani. Más eljárások során tisztázásra került, hogy a kórház elleni akció vezetője a Gaál György nevű nyilas volt.

A nyolc hónappal későbbi népbírósági tárgyaláson végzett szembesítéskor a Gyógyintézet elleni merénylet túlélői közül senki nem ismerte fel és a később előkerült tanúvallomásokban, visszaemlékezésekben sem szerepel semmilyen formában Kun páter, vagy más, papi ruhát viselő elkövető. Halpern Mór tanú a kórház gyilkosai közül Bokor Sándor büntetőperében is csak Bokor Sándort, Gaál Györgyöt, Tuboly Miklóst és Gáncsos Zoltánt ismerte fel.

Szalai Vilma ápolónő egy másik büntetőeljárásban Dési Dregán Miklóst ismerte fel a kórház elleni támadás tetteseként a XII. kerületi nyilasok közül.

Ennek ellenére, Kun a nyomozati szakban tett egyik vallomásában beismerte, a továbbiakban viszont tagadta, hogy részt vett volna az akcióban. Önvallomásában így ír:

Másik alkalommal a Városmajor utcai kórház kiürítésével „foglalkoztunk". Bokor és Megadja vezetésével berohantunk ordítva és szitkozódva ütöttük-vertük őket, minden értéküket elvettük és a gyermekeket ott a helyszínen közönséges puskákkal, pisztolyokkal és géppisztolyokkal kivégeztük, ágyban fekvőket az ágyban, az erősebbeket és járni tudókat pedig az épület különböző helyiségeiben. Az értékeket, és ruhaneműeket átvittük a párthelyiségbe.

[Kun Páter önvallomásának részlete. Az irat egyelőre ismeretlen okból nem képezte az ellene folyó népbírósági büntetőeljárás részét Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója. Kivégzés előtt „lélektani" jegyzeteket írt a reverendás nyilas tömeggyilkos I-II. címen megjelent újságcikk. Képes Figyelő (hetilap), 1946. február 23., február 30.]

Kun páter nyilas bíróság elé állítása és az ezzel kapcsolatos ellentmondások tisztázása

Miután Kun páter és közvetlen társai teljesen önjárók lettek a nem-zsidó személyek, rendőrök, katonatisztek, apácák, külföldiek elleni bűntetteit végül még a nyilas hatóságok is megelégelték.

Ennek kapcsán egy korabeli újságcikkből indult el az az azóta széles körben elterjedt verzió, mely szerint elfogatóparancsot adtak ki ellene és egy rendőrjárőrt küldtek az elfogására a Németvölgyi út 5. szám alá, a XII. kerületi nyilasok új központjába.

Az elterjedt verzió szerint, Kun azonban nem adta meg magát könnyen. Elfogatta, fegyvereiket elvette és embereivel véresre verette a rendőröket, majd végül elengedte őket. Ezután már tíz rendőrt vezényeltek ellene, azonban a vesztenivaló nélküli Kun embereivel ezeket is lefegyverezte és parancsnokukat, Galántay főhadnagyot brutális módon véresre verette és a ház pincéjébe záratta. Végül egy hatvan fős rendőr különítmény zárta körül a villát. Parancsnokuk géppuskákat állíttatott fel az épület köré és ultimátumot intézett a bentiekhez: ha nem adják ki Kunt és néhány megnevezett társát tíz percen belül, gépfegyveres támadást indítanak a villa elfoglalására. A megszeppent bentiek ekkor a fenyegetés hatására Kun ellen fordultak. Lefegyverezték és kiadták őket a rendőröknek.

Korabeli, 1945-ös sajtóközlemény szintén az alábbiak szerint emlékezik meg a nyilas páter „kalandjairól" és köztük elfogása körülményeiről:

> Mikor a Vörös Hadsereg körülzárta Budapestet, Kun páter az egész szervezetével átjött Pestre, és az Andrássy út 47. számú házban ütött tanyát. Ő fogatta el december 27-én dr. Harald Feller svájci diplomatát és titkárnőjét, akiket főhadiszállására vitetett, majd megkínozta, agyonlövéssel fenyegette meg, végül kifosztotta őket. Az ő emberei támadták meg és fosztották ki néhány nap múltán a budapesti svéd nagykövetséget is. A néhai szerzetes arra specializálta magát, hogy gazdag, viszonylag jobb módban élő embereket rendészeti intézkedésre hivatkozva lefogatott, kifosztotta, majd agyonlövette őket. Hírhedté vált vezényszava volt a zsidók agyonlövetésénél (a budai Maros utcában és a Városmajor utcai áldozatai esetében) a „Krisztus nevében, tűz!..." Mikor a szovjetek elfoglalták a főváros pesti kerületeit, Kun páter visszamenekült Budára, ahol a Németvölgyi út 5. számú villáját sajátította ki. Ekkor már a magasabb rangú hungarista vezetők is megsokallták a fekete csuhában és pisztolytáskával, nyilas karszalaggal intézkedő körzetvezető gaztetteit, és egy rendőrtisztekből álló járőrt küldtek ki, hogy letartóztassák. Az őrjöngő nyilas azonban elfogatta a járőrt, véresre verette őket, és úgy küldte vissza a Külügyminisztérium pincéjébe, ahol akkor a Fegyveres Nemzetszolgálat központja volt. Ezt követően Galántay r. főhadnagyot küldték ki tíz emberrel a nyilas körzetvezető letartóztatására. Kunék ezt a különítményt is elfogták, a rendőröket lefegyverezték, a parancsnokukat pedig félholtra verve a pincébe zárták.
> Másnap azután hatvan rendőr vonult a Németvölgyi útra, Kenyeres r. főhadnagy vezetésével, hogy végre ártalmatlanná tegyék a bandát. A rendőrök parancsnoka gépfegyvereket állított fel a villa körül, és ultimátumot küldött a nyilasoknak, hogy ha tíz perc alatt nem adják ki Kun pátert és társait, akkor rommá lövetí a házat. A banda ekkor megszeppent, és kiadták a vezéreiket. Kun páter a haditörvényszék elé került, amely 27 rendbeli rablógyilkosság elkövetése miatt halálra ítélte. Az ítéletet azonban nem hajtották végre, mert Vajna Gábor, a nyilas kormány belügyminisztere megkegyelmezett a vádlottaknak azzal, hogy frontszolgálatot vállalnak... A csuhásnak azonban esze ágában sem volt az élete hátralévő részét ellenséges golyózáporban tölteni. Elbújt egy budai lakóház pincéjében, és ott is maradt a szovjetek bevonulásáig. Ezt követően megpróbálta elhagyni a fővárost, de elfogták, és a Népbíróság 1945 tavaszán kötél általi halálra ítélte. Fellebbezés után szeptember 19-én ismét tárgyalták ügyét, és a bíróság úgy határozott, hogy a halálos ítéletet két órán belül hajtsák végre...

Azonban úgy tűnik, hogy az esemény egy kicsit mégis másképp zajlott. Méghozzá a fentieknél Kun páterre nézve terhelőbb módon.

Kun páter 1945. szeptember 6-án írt önvallomásában teljesen másképp emlékszik az eseménysorra és január 19-i letartóztatására, amely első olvasatra csak halvány részleteiben egyezik a széles körben elterjedt fenti verzióval. Ráadásul az ő verzióját támasztja alá Megadja Ferenc, védelem-és megtorlásért felelős volt nyilasvezető is, aki 1952. szeptember 1-i kihallgatása során szintén beszámolt a hatóságoknak az eseményekről. Azt is tudjuk, hogy Kun páter és az ellene fordult Megadja Ferenc ekkor találkoztak utoljára, így nem volt lehetőségük az eseményeket megbeszélni, hisz Kun pátert letartóztatták, Megadja pedig három hét múlva, még a februári kitörési kísérlet előtt civilbe öltözött és sikeresen megszökött, majd vidéken új életet kezdve bujkált. Hét év múlva derült csak fény kilétére...

Kun páter az alábbi verzióban írta le januári elfogása történetét és előzményeit:

Január 18-án huszadmagammal behatoltunk a Karácsony utca egyik épületébe, ahonnan húsztagú rendőrtiszti csoportot, pisztolyaikat elvéve, bekísértünk a németvölgyi úti párthelyiségbe. A pártszolgálatvezető, miután leigazolta őket, szabadonbocsátásukat rendelte el. Erre én Pokornyinak szigorú parancsot adtam, visszahozatalukra, ki huszadmagával be is hozta őket, a tisztek védelmére kirendelt másik húsztagú rendőrcsoporttal együtt. Mikor bejöttek, vadul nekirontottam, egy őrnagyot és feleségét arculütöttem, majd elrendeltem, hogy feltartott kezekkel álljanak. Géppisztollyal őriztettem a társaságot. Később bevittünk a szobába egy főhadnagyot, nagyon megvertük és összerugdostuk.

Ekkor történt, hogy Megadja és a vezetése alatt álló nyilastársai a Hűség Házából, mely velünk szemben volt, reánk rontottak, a rendőröket kiszabadították, engem letartóztattak és másnap átszállítottak a Várba, ahol húsz napot őrizetben töltöttem."

[Részlet Kun András önvallomásából]

Megadja Ferenc kihallgatása során elmondta, hogy Kun páter már január elején megölt egy rendőrtisztet és január 18-án szintén elfogatott egy egész csoportnyi rendőrtisztet feleségestül-menyasszonyostul és veretett össze. Megadja Ferenc, a nyilas tevékenysége során elkövetett saját bűneit lekicsinyítve állította, hogy „személyesen utasítottam ki a pártházból a durván kegyetlenkedő Laczkovicsot, Kun András papkollégáját. Majd pedig 1945 januárjában a kegyetlen Kun pátert is személyesen tartóztattam le".
{Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – 389.}

Megadja által elmondottak egybehangzanak Kun állításával. (Érdekesség továbbá ugyanezen levéltári forrásból, hogy elmondása szerint Kun páterrel együtt egy Ráki nevű nyilast, a páter bizalmasát adta még ki a rendőröknek.)

Kun páter (és Megadja Ferenc) emlékei szerint tehát nem az elfogására egyébként kirendelt rendőröket fegyverezte le, ahogy az elterjedt, hanem ellenkezőleg, ő ütött rajta nyilasaival egy húszfős tisztekből álló rendőri egységen. Ennek előzményéről nem tudunk semmit, azonban erősen vélelmezhető, hogy ezen tisztek próbáltak meg intézkedni előzőleg Kun páterék elleni hatósági fellépésről, vagy letartóztatásáról, ami vélhetően Kun fülébe jutott. Nem tudjuk.

A páter elmondása szerint azonban ő a nyilasházban fogságban tartott rendőrtiszteket el sem akarta engedni, és rajta kívül álló okból történő elengedésüket követően ismét elő is állíttatta őket, de ekkor már a melléjük védelmi célból kirendelt újabb húsz másik rendőrrel együtt. Vélhetően ez a „másik húsztagú rendőrcsoport" azonos az elterjedt verzióban szereplő „tíztagú" rendőri egységgel, akiket az elterjedt verzió szerint Kun ellen küldtek. Tehát a Kun ellen küldött „tízfős rendőri egység" végeredményben nem Kun elfogására lett irányítva, hanem az előzőleg lefegyverzett tisztek védelmére. Az összerugdosott főhadnagy pedig minden bizonnyal azonos Galántay főhadnaggyal. Vélhetően ezután kapott ultimátumot a korábbi Hűség Háza vezetője a teljesen más épületben tartózkodó Megadja Ferenc, aki szorult helyzetében kivonult a Németvölgyi úti nyilas házhoz, letartóztatta és kiadta a rendőröknek Kun pátert.

(Azt tudni kell, hogy ezen a napon, azaz 1945. január 19-én már a pesti oldal teljes egészében a Vörös Hadsereg fennhatósága alá került, mivel előző napon a védők Pestet feladták és az összes megmaradt pártszolgálatos – aki nem menekült, vagy bújt el – Budára került.)

Így áll össze a kép és kerekedik ki a történet, amely azért a részletek pontosabb ismeretében valamelyest más – az elterjedt verziónál is terhelőbb – eseménysort tár elénk.

Mindenesetre letartóztatásával Kun páter három hónapos ámokfutása véget ért.

A nyilas statáriális, azaz azonnal ítélő bíróság, a Nemzeti Számonkérő Szék a budai várba szállította A rendelkezésre álló ismereteink szerint 27 rendbeli rablógyilkosságban

találták bűnösnek, így halálra ítélték. Jellemző, hogy a Nemzeti Számonkérő Szék ítéletében az üldözöttek ellen elkövetett tömegmészárlások számonkérése nem szerepelt.

Azzal kapcsolatban, hogy ez a 27 rendbeli cselekmény hogyan és miképp jött össze a nyilas hadbíróság ostrom alatt megtartott statáriális „bizonyítási eljárásában", e sorok szerzőjének nem sikerült eredeti forrásokhoz jutnia. Mindenesetre érdemesebb ezt a számadatot és magát az ítéletben szereplő cselekményt is kétségek közt kezelni... Valószínűbb, hogy a nyilasok által indított eljárás valódi oka a magas rangú – vélhetően kapcsolatokkal is rendelkező – rendőrtisztek példa nélküli foglyul ejtése és bántalmazása volt, hisz saját zsebre való rablásokat és fosztogatásokat a többi nyilas is elkövetett, köztük a pátert a rendőröknek átadó Megadja Ferenc is, akinek ekkor haja szála sem görbült.

E források nélküli spekulációk mellett természetesen a rablógyilkosság vádja is teljesen elképzelhető, hisz mint tudjuk, ezek a cselekmények nem álltak messze a XII. kerületi nyilasoktól, másrészt az ilyen köztörvényes úton történő pénzszerzés a hivatalos nyilas hatalom szemében is bűn volt, talán még nagyobb is, mint néhány „Horthy korszakban kinőtt" rendőr foglyul ejtése és bántalmazása...

Az ismert adatok szerint Szálasi Ferenc rádiótáviratban az ítéletet 15 év szabadságvesztésre változtatta, azonban Vajna Ernő, a nyilaspárt budapesti megbízottja – aki nem keverendő össze Vajna Gáborral, a nyilas kormány belügyminiszterével – megkegyelmezett neki azzal, ha a továbbiakban felveszi a harcot a Vörös Hadsereggel.

Ismereteink szerint összesen 20 napot töltött letartóztatásban a budai várban.

Egyes tanulmányokban találkozhatunk olyan feltevéssel is, hogy a letartóztatott Kun pátert – persze nem ismerve valódi kilétét – a szovjet csapatok szabadították ki a fogságból. Erre konkrétan nincsenek adatok, azonban ezt a verziót cáfolja az a körülmény, hogy Kun páter a budai várban volt őrizetben, amely az 1945. február 11-i kitörésig biztosan a német és magyar csapatok, illetve a nyilas pártszolgálat felügyelete alatt állt. A pesti oldal elvesztésével a volt nyilas főkerület és a megmaradt nyilas vezetők ekkor egyetlen működő főhadiszállása a vár volt. A január 19-i letartóztatásától, vagy annak másnapjától számított 20 nap eltelte – figyelembe véve, hogy a január 31 napos – viszont február 8.-ra esik, amikor is fogságának helye, a budai vár még ezután bőven 4 napig a német-magyar csapatok felügyelete alatt állt. Ezen tények figyelembevételével kizárható, hogy a szovjet csapatok szabadították volna ki fogságából. Hacsak nem hagyták sajátjai a kitörés előtt magára várbeli börtönében „szegény" Kun testvért, de ehhez 4 nappal hoszszabb idejű fogságban töltött idővel kellene számolni... Viszont a páter is csak 20 napi

Széll Kálmán tér a Szilágyi Erzsébet (Olasz) fasor felől nézve, melynek jobbra folytatása a Krisztina körút, az ostrom után. Szemben a várba vezető Várfok utca épületei. Ezek a 1945. február 11-i kitörési harcok egyik fő helyszínei, valamint a XII. kerületi nyilas pártszolgálat és Kun páter egykori "illetékességi területének" részei. Érdemes megfigyelni a kép közepén, a kis fa építményen maradt nyilas plakátot a rajta éktelenkedő Dávid csillaggal.

Forrás: Fortepan

fogságot említ, az pedig teljesen életszerűtlen lenne, hogy letagadjon 4 napot, fogságban töltött idejének egyötödét, az amúgy is önsajnáltató attitűdöket mutató szerzetes.

1945. február 11-én este a budai várban teljesen körülzárt körülbelül 44 ezer főre tehető német-magyar alakulatok megkísérelték a kitörést. Ennek során hatalmas veszteséget szenvedtek és csak mintegy 700 főnek sikerült elérnie a városon kívül lévő német-magyar alakulatokat.

Valószínűsíthetőbb és életszerűbb is az a verzió, hogy a várból való február 11.-i kitörésre készülve, „Kun testvért" is a minden erőtartalékot igénybevevő harcra szánták és bízva, hogy a továbbiakban fegyverét az ellenségre irányítja, Vajna Ernő önhatalmú „kegyelmével" kiengedték. Ő pedig harc helyett meghúzódott valahol... Ha nem így tett

A Széll Kálmán téri fotón távolból látható tipikus plakát tartalma közelről, egy 1944-es fényképen. Ez a propaganda hatott Kun Andrásra is saját önvallomása szerint.
FORRÁS: Fortepan / Lissák Tivadar

volna, vagy elesett volna a kitörés során, ahogy maga Vajna Ernő is, vagy tagja lett volna annak a néhány száz főnek, akiknek sikerült elérniük a Budapesten kívül állomásozó német-magyar erőket. Valószínűsíthető, hogy Kun egy budai ház pincéjében elrejtőzve, mint szökevény várta ki az ostrom végét.

Mindenesetre az a tény, hogy Kun András pátert a nyilas hatalom is elfogatta és a hírhedt nyilas Nemzeti Számonkérő Szék szabott rá ki halálbüntetést, mindenképpen oldalba rúgja azon személyek érveléseit, akik Kun Andrást, mint hazáját szerető, a nemzet érdekei szerint cselekvő „nemzettestvért" ártatlannak és elhíresült tetteit csupán koholmánynak tartják.

Ezt követően Budapest környékén, majd március végétől a Vörös hadsereggel szövetséges egyik román alakulat kötelékében bujkált egészen 1945 nyaráig. Az európai háború befejezését követően a román egység Aradra került, ahol az egész alakulatot leszerelték.

Kun András ezután Itáliába kívánt szökni...

A bűnök feltárása a szökésben lévő Kun páter távollétében

A háború végén azonnal megkezdődött az elkövetett háborús bűntettek feltárása, az elkövetők összegyűjtése. Már 1945 áprilisában megkezdte munkáját Budapesten is a Náci és Nyilas Rémtettek Kivizsgálására Alakult Bizottság.

A bűntettek feltárásnak jelentős eseménye volt a XII. kerületi nyilasok áldozatainak exhumálása. A Maros utcai, a Városmajor utcai és az Alma utcai kórházak elleni vérengzésnek – a szovjet csapatokkal hazatérő Ék Sándor nevű sajtótisztnek köszönhetően – később nagy volt a visszhangja. Ék Sándor a Maros utcai áldozatok 1945. áprilisban történő exhumálását úgy fényképeztette a Mafirt fotóriportereivel, hogy az összefogdosott egykori XII. kerületi nyilasokkal végignézette a holttestek azonosítását. A tömegsírok feltárásáról filmfelvétel és több száz fotó tanúskodik.

1945 áprilisában a Szabadság nevű folyóirat kisebb tévedésekkel az alábbi módon tájékoztat az exhumálásokról:

Az Erzsébet híd budai hítfőjének romjai az ostrom után 1945 telén
Forrás: Fortepan

Tettesek és áldozatok. A Maros utcai kórház lakóinak megölésében résztvevő volt XII. kerületi nyilas pártszolgálatosok az áldozatok exhumálásának helyszínén 1945 áprilisábann.

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Kiderítette a bizottság, hogy a budai tömegvérengzéseket négy helyen követték el a nyilasok: a Városmajor utcai Bíró Dániel-szanatóriumban, a Maros utcai kórházban, a Németvölgyi-út 5. és a Városmajor utca 66. sz. ház pincéjében. Azokat a szerencsétleneket, akiknek legnagyobb része zsidó és baloldali elem volt, a helyszínen földelték el. Megállapítást nyert, hogy ilyen módon hat-hétszáz gyilkosságot követtek el. Az áldozatokat legnagyobbrészt agyonverték vagy tarkónlövéssel tették el láb alól.

Egy másik cikkben így folytatódik a beszámoló:

A Szabadság jelentette elsőnek azokat a rémtetteket, melyeket a nyilasok budai végnapjaik vérgőzös tobzódásában elkövettek. A nyilasok ártatlan emberek százait gyilkolták le a Maros utcai kórházban,

a Bíró Dániel szanatóriumban és a Városmajor utca 37. szám alatti párthàzukban. A Náci és Nyilas Rémtettek Kivizsgálására Alakult Bizottság a budai rémségek ügyében befejezte vizsgálatát és ma reggel hantolták ki a nyilasok áldozatainak tömegsírjait. (...)
Reggel nyolc óra. A felismerhetetlenségig összebombázott Buda bérházainak feketén ásító romjai vádlóan emlékeztetnek arra a „hősi kiállásra", mely a magyar fővárost tönkretette. Ebben a környezetben érkezik meg a bizottság a szintén gránátsújtotta Maros utcai kórházba, hogy megkezdődjék a kihantolás szörnyű aktusa. Már itt van mindenki: a bizottság teljes számban, a rendőrség, Bechtler alpolgármester, a Népügyészség megbízottja és a sajtó munkatársai. Külön csoportban zokogó, kétségbeesett emberek: a kivégzettek hozzátartozói. A gazfelverte udvaron még nem lehet felfedezni a tömegsír nyomait, a bizottság főtitkára, Eszterhás György dr. azonban már körvonalazza és a sírásók megkezdik munkájukat. (...)

A mészárlásban résztvevő volt XII. kerületi nyilas pártszolgálatosok a Maros utcai áldozatok exhumálásának helyszínén 1945 áprilisában. Láthatóan unják az eljárást

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Szabadság munkatársa most odalép a gyilkosok tizenhárom főnyi csoportjához és bediktáltatja a nevüket. Íme a terroristák díszes névsora: Bittner Ferenc, Vidra Mihály, Kasza Vince, Szabó Jenő, Tokaji Péter, Tuboly Lajos, Bakonyvölgyi Károly, Dobrócsi Lajos, Csaba Sándor, Hortobágyi Sándor, Rédli József, Czigány Ferenc, Brummer Oszkár. (...)

Innen átmegyünk a másik tömegkivégzés színhelyére, a Bíró Dániel szanatóriumba, ahol január 14-én hajtották végre a nyilasok a tömeggyilkosságot. A szanatóriumban idejük sem volt elhantolni az áldozatokat, szemétdombra dobták őket, majd benzinnel leöntötték és így hamvasztották el. A felismerhetetlenségig összeégett hullamaradványok most is a szemét s a lehullott falevelek alól kerülnek elő.

Az exhumálások során a Maros utcában 84 holttestet, a Városmajori parkban lévő teniszpálya mellett 25 holttestet találtak (a Bíró Dániel Kórházban 150 embert öltek meg, közülük a tűzvész után huszonöt holttestet vittek eltemetni). Huszonegy holttest került elő a városmajori park és a Szamos utca torkolatában (Az Alma utcai áldozatok egy része), 14 holttest a Városmajor utca 37.-ből, 43 holttest a Németvölgyi úti nyilasközpontból.

A nyilas házak udvarából előkerült áldozatok holttestei később a Törvényszéki Orvostani Intézetbe kerültek, amelynek egyik munkatársa így emlékezett:

A lehető legkevesebb van olyan, akit csak úgy egyszerűen lelőttek, a legtöbbet szörnyűséges módon meggyötörték. A legtöbb hosszan szenvedett s az arcuk rémes torzulásából arra lehet következtetni, hogy szenvedésük irtóztató volt. A szétlőtt agyvelő és szívlövés igen kevés, ellenben annál több szenvedést nyújtó kegyetlen nyom. Specialitásuk volt a szemkilövés, a nyúzás, kibelezés, a végtagrombolás.

Tévesek azok az értesülések, hogy Kun Pátert a háború után, már 1945 áprilisában bíróság elé állították. Erre csak egy alkalommal, 1945. szeptemberében került sor.

A háború után a XII. kerületi nyilas pártszervezet prominens gyilkosainak nagy részét elfogták. A nyilasparancsnok Bokor Dénest népbírósági ítélet alapján 1945. június 14-én végezték ki. Ugyanebben az évben került bitófára Vidra Mihály és egy Mónus József nevű nyilas is. Idősebb Fehérhegyi Jánost, Dunkel Károlyt, Réder Józsefet, Torma

Dési-Dregán Miklósné Huszár Erzsébet volt nyilas tettes fegyenc törzskönyve. Jobbra fent a „fogyatkozás" rubrikában olvasható: „kivégezve!" Forrás: Budapest Főváros Levéltára VII.101.c - fegyenc.III - 2856

Józsefet 1946-ban, Kasza Vincét, Wéber Józsefet, Rédli Józsefet 1947-ben akasztották fel. Bokor Dénes fivérét, Bokor Sándort, valamint Tuboly Miklóst, Gaál Györgyöt, Hajgató Lajost, Hellinger Antalt, Gáncsos Zoltánt, Dési-Dregán Miklóst és 1948. december 21-én végezték ki. A velük együtt halálra ítélt Kun Károly (Kun páter testvére) halálos ítéletét előzőleg 1948 december 15-én életfogytig tartó szabadságvesztésre enyhítették.

Dési-Dregán Miklósnét, Harmati Ferencet 1949-ben állították bitófa elé. Czigány Ferencen, Szedlacsek Gézán, Megadja Lászlón 1951-ben hajtották végre a halálos ítéletet.

A másik Megadja fivér, Megadja Ferenc Miklós, a „védelem és megtorlás" vezetője csak hat és fél éves bujkálás után, 1951-ben került elfogásra, azonban ennek köszönhetően a felelősségre vonást megúszta: múltjának feltárását követően az Államvédelmi Hivatal presszió alkalmazásával ügynöknek beszervezte és külföldi ügynöki feladatokkal bízta meg, köztük külföldre települt volt nyilas személyek tevékenységének feltérképezésével. Megadja később a magyar hatóságokkal kapcsolatait megszakítva Ausztráliába szökött és ott telepedett le. További sorsa ismeretlen.

Kun páter elfogása és népbírósági pere előkészületei

Kun András külföldre szökésének terve végül kudarcot vallott, mivel a Nyilas és Náci Rémtettek Kivizsgálásra Alakult Bizottság előtt áprilisban tett tanúvallomásokra alapozva ekkor már körözés alatt állt és 1945. augusztus 3-án a dombegyházi határőrség elfogta a más nevére kiállított papírokkal rendelkező, szökésben lévő férfit.

Budapestre szállítása után, 1945. augusztus 30-tól volt a Magyar Államrendőrség Politikai Rendészeti Osztályának őrizetében.

1945. szeptember 1-én már meg is jelent a sajtóban elfogásának és letartóztatásának híre, s ettől kezdve fokozott sajtófigyelem övezte személyét, majd népbírósági tárgyalását is.

Mikor a Vörös Hadsereg körülzárta Budapestet, Kun páter az egész szervezetével átjött Pestre, és az Andrássy út 47. számú házban ütött tanyát. Ő fogatta el december 27-én dr. Harald Feller svájci diplomatát és titkárnőjét, akiket főhadiszállására vitetett, majd megkínozta, agyonlövéssel fenyegette meg, végül kifosztotta őket.

Az ő emberei támadták meg és fosztották ki néhány nap múltán a budapesti svéd nagykövetséget is.

A néhai szerzetes arra specializálta magát, hogy gazdag, viszonylag jobb módban élő embereket rendészeti intézkedésre hivatkozva lefogatott, kifosztotta, majd agyonlövette őket. Hírhedté vált vezényszava volt a zsidók agyonlövetésénél (a budai Maros utcában és a Városmajor utcai áldozatai esetében) a „Krisztus nevében, tűz!..."

Mikor a szovjetek elfoglalták a főváros pesti kerületeit, Kun páter visszamenekült Budára, ahol a Németvölgyi út 5. számú villáját sajátította ki...

[Korabeli újságcikk Kun páterről / 1945 szeptembere]

Csonka Laura történész, „Kun András a népbíróság előtt" címen publikált kutató munkájából kiderül, hogy elfogását követően azonnal Budapestre szállították és elkezdték kihallgatását, a tanúk és bizonyítékok felkutatását. Megjegyzendő, hogy a nyomozati szakasz csupán hat napig tartott, ennek során összesen öt tanút sikerült felkutatni és vallomásukat felvenni, ugyanis az igazságügy-miniszter utasítására szeptember 6-án be kellett fejezni a nyomozást.

A vádiratot a népügyészség szeptember 10-ére készítette el, melyet két nappal később, szeptember 12-én a beidézendők jegyzékével átadtak a Markó utcai népügyészség fogházában előzetes letartóztatásban lévő Kun Andrásnak.

A népügyészség a népbíróságok felállításáról szóló 81/1945. miniszterelnöki rendeletet módosító 1440/1945. miniszterelnöki rendeletében foglaltak szerint, mint háborús bűnöst vádolta meg.

I. számú melléklet az 1945. évi VII. törvénycikkhez

Az ideiglenes nemzeti kormány 81/1945. M. E. számú rendelete a népbíráskodásról

11. § Háborús bűnös az:

1. aki az 1939. évi háborúnak Magyarországra való kiterjedését, vagy Magyarországnak a háborúba mind fokozottabb mértékben történt belesodródását vezető állásban kifejtett tevékenységével vagy magatartásával elősegítette, vagy azt megakadályozni nem törekedett, bár erre vezető közhivatali állásánál, politikai, közgazdasági, közéleti szerepénél fogva módja lett volna,
2. aki, mint a kormány, országgyűlés tagja, vagy mint vezető állást betöltő közalkalmazott, kezdeményezője, vagy, bár a következményeket előre láthatta, részese volt olyan határozat hozatalának, amely a magyar népet az 1939. évben kitört világháborúba sodorta,
3. aki a fegyverszünet megkötését erőszakkal vagy befolyásának kihasználásával megakadályozni igyekezett,
4. aki vezető jellegű cselekményével a nyilas mozgalomnak segítséget nyújtott a hatalom megszerzésére irányuló lázadáshoz, a hatalom megtartásához vagy aki e hatalom megszerzése után kapott kinevezés alapján a nyilas kormányzatban, közigazgatásban vagy honvédelem keretében életét fenyegető kényszerű szükség nélkül vezető állást vállalt (vezető állás alatt miniszteri, államtitkári, főispáni, főpolgármesteri, hadseregparancsnoki, hadtestparancsnoki vagy hasonló fontosságú állást kell érteni).
5. aki a megszállott területek lakosságával vagy a hadifoglyokkal való bánás tekintetében a háborúra vonatkozó nemzetközi

jogszabályokat súlyosan megsértette, vagy a visszacsatolt területek lakosságával a reábízott hatalommal visszaélve, kegyetlenkedett, vagy aki általában felhajtója, tettese vagy részese volt emberek törvénytelen kivégzésének vagy megkínzásának. (aláhúzva a szerző által)

[Forrás: 1945. évi VII. törvénycikk a népbíráskodás tárgyában kibocsátott kormányrendeletek törvényerőre emeléséről]

A vádirat a rendőrségen tett öt vallomásra, valamint a Nyilas és Náci Rémtettek Kivizsgálásra Alakult Bizottság előtt áprilisában tett tanúvallomásokra hivatkozva ismertette azokat a cselekményeket, melyeket a vád szerint Kun András saját kezűleg vagy társaival együtt elkövetett. Összességében több száz személy meggyilkolásával, illetve abban való közreműködéssel vádolták meg. A közreműködésével megölt áldozatok számát természetesen csak becsülni lehet. A vádirat kiemelte, hogy kisebb fajsúlyú bűncselekményei – például a rablások – nem szerepelnek a vádiratban, mivel ezek „eltörpülnek" többi bűntette mellett.

Csonka Laura történész „Kun András a népbíróság előtt" címen publikált kutatásaiból kiderül, hogy Kun páter az augusztus 30-ai, első kihallgatása alkalmával határozottan tagadta az ellene felhozott háborús bűntetteket. Szeptember 10-én a népügyész, dr. Ferenczi Tibor előtt tett vallomásában azonban elismerte, hogy nyilas ideológiai vezetőként propagandabeszédeket tartott, és bevallotta a rá terhelő vallomásokban szereplő kegyetlenkedéseket és a gyilkosságok egy részét is. Feltételezhető, hogy a beismerő vallomást fenyegetés, vagy látszólagos alku alkalmazásával érte el a népügyészség. Ezt támasztja alá, hogy Kun András ezt a vallomását később azzal az indokkal vonta vissza, hogy a népügyész fenyegetésére ismerte csak be a vádakat. Ettől kezdve Kun András végig tagadta a komolyabb bűncselekmények – kínzások, gyilkosságok, perverz aktusok – elkövetését. A kisebb súlyú cselekményeket: propaganda beszédek tartását, a törvénytelen előállítások, bántalmazások, fosztogatások tényét azonban beismerte.

Kun András ügyében a hatóságok eljárása bizonyos kétségeket vet fel, ugyanis a népügyészség korlátozta a vádlottat bizonyos jogainak érvényesítésében. Nem adtak helyt például annak a kérésének, hogy saját ügyvédet fogadhasson, ugyanis már szeptember 10-én döntöttek arról, hogy védője, a hivatalból kirendelt dr. Bollinger József ügyvéd lesz. Kun András a maga védelmében tanúkat szeretett volna beidéztetni, a népügyészség

azonban ezt a kérését nem vette figyelembe, nem engedélyezte, hogy a védelemnek egyetlen tanúja is legyen. {Forrás: Csonka Laura történész Kun András a népbíróság előtt címen publikált munkája.}

Függetlenül attól, hogy a vádak sokak által ismertek és valóban jogosak voltak, és így esetében lényegében nem beszélhetünk koncepciós perről, ügyének ilyen módon való kezelése táptalajt adott a 60-70 évvel később őt pozitív színben feltüntetőknek.

A mindössze hat napig tartó nyomozás, a népbírósági tárgyalásának gyors előkészítése és kitűzése azt eredményezte, hogy a vádirat és a bizonyítási anyag nem kellő alapossággal lett előkészítve. A vádiratban például tévedésből fakadó ténybeli elírás is felfedezhető, miszerint a vád, az „ellenállói tevékenységet" kifejtő és megkínzott fiatal nyilas fiút a Városmajor utcai kórház ellen intézett támadáshoz kötötte. Ezzel szemben tanúvallomások és Kun Páter előzőleg tett vallomása is a Maros utcai események kapcsán említi. Lényegében kijelenthetjük, hogy egy megfelelő taktikával felépített, minden jogait érvényesítő védelem talán a vádak egy jó részét – ha nem is mindegyiket – megingatta volna.

A vád hátrányát a védelem gyengítésével tudták ellensúlyozni, hiszen a vád ilyen formán előkészítve egy, a jogállamiság intézményeit szigorúbban vevő eljárásban alapból hátránnyal indult volna. Ehhez hozzájön, hogy lényegében az ostrom alatt elkövetett cselekmények hónapokkal későbbi nyomozásában – a körülményeknek megfelelően – a néhol egymásnak ellentmondó kevés tanúvallomáson kívül nem állt rendelkezésre szinte semmilyen más bizonyítási lehetőség. Bár természetesen ugyanez a helyzet mondható el az összes háborús bűntett miatti eljárásokban is, hiszen sok esetben alig maradtak élő tanúk, másrészt a háborús viszonyok megakadályozták a hagyományos bizonyítási eljárások lefolytatását, nem beszélve arról, hogy ezekre csak az ostromállapot megszűnésével, hónapok múlva támadt igény.

Az ítélet persze nem lehetett kétséges. A Kossuth Népe újság 1945. szeptember 1-én megjelenő cikkében már előre azt közölte, hogy Kun Andrást háborús bűntett miatt fel fogják akasztani. Ebből erősen érzékelhető, hogy elfogása pillanatától kezdve egyértelmű volt, hogy mind a politika, mind a polgári lakosság a legsúlyosabb büntetést várta el.

Azonban ne gondoljuk, hogy a népbírósági eljárások mindegyike eleve elrendelve, elmarasztaló ítéletet hozott és azt se, hogy ezek mindegyike egyenlő volt a halálos ítélettel. A népbírósági eljárásokban majdnem 60.000 fő ügyét vizsgálták, ebből 27 ezer elmarasztaló ítélet született és ebből 477 volt halálos ítélet, amelyek közül azonban csak 189-et hajtottak végre. {forrás: wikipedia.org}

A tárgyalás napja

A népbírósági tárgyalás 1945. szeptember 19-én reggel 9 órakor kezdődött meg a Budapesti Büntetőtörvényszék Markó utcai épületében – számol be Csonka Laura történész, Kun András a népbíróság előtt címen publikált kutatásában. Az ügyet jellemző gyorsaságot legszemléletesebben az mutatja, hogy a tárgyalás, az ítélethirdetés és a kivégzés egy napon zajlott le.

A népbírósági tanács dr. Jankó Péter tanácsvezető bíróból, valamint az új legitim pártok és a szakszervezeti tanács képviselőiből állt. A vádat Dr. Matiszfalvy István népügyész és Ortutay Gyula politikai ügyész képviselte. A hallgatóság soraiban ott találjuk Molnár Sándort, a Népügyészség elnökét és Major Ákost, a Népbíróság elnökét is.

Kun András ismertsége miatt a tárgyalás reggelén a törvényszék bejáratánál kettőzött őrszemek vigyáztak a rendre, és igyekeztek kordában tartani a tömeget, mivel rengetegen voltak kíváncsiak az ügyre. A nyilvános népbírósági tárgyalásra azonban csak az a kétszáz ember juthatott be, akik már korábban megvásárolták jegyeiket. Igen, jegyet lehetett venni a tárgyalásra...

„Mennyi az annyi?" - Egykori karikatúra Kun páter népbírósági peréről

Forrás: Országos Széchenyi Könyvtár

Fél 9-re zsúfolásig megtelt a tárgyalóterem. Végül nem sokkal 9 óra után, megbilincselve bevezették Kun Andrást. Nyitott nyakú, szürke pulóvert viselt, alatta fehér, erősen használt ing gallérja látszott ki. Az őt kísérő rendőröknek kordont kellett köré vonniuk, hogy megvédjék a tömeg dühkitöréseitől és a lincseléstől. Ez a felfokozott hangulat a tárgyalás egészét jellemezte, a hallgatóság sok esetben zajongással, bekiabálással zavarta meg a bírósági eljárást.

A tárgyalás megnyitásaként Jankó Péter röviden ismertette az ügyet, majd Kun Andrást személyes viszonyai felől kérdezte. {Forrás: Csonka Laura: Kun András népbírósági pere c. publikációja 2014, archivnet}

Ezt követően a tanácsvezető bíró felolvasta a vádiratot, amely szövegezésében gyakran fellelhetők objektivitást nélkülöző, inkább érzelmek diktálta és érzelmekre ható, konkrétumot nem tartalmazó elemek is.

„Talán nincs a történelemben még egy ilyen elvetemült szadista gyilkos. Nemcsak az emberi törvényeket csúfolta meg minden rendbeli gaztetteivel, nemcsak az egyházi és vallási törvényeket is megygyalázta azzal, hogy rémtetteit az egyház nevében és reverendájának súlyával támasztotta alá, (...) óriási értékeket rabolt össze, a középkori kínzásokat megszégyenítő súlyos testi sértések sorozatát követte el. Még kéjgyilkosság sem hiányzik tetteiből. A törvények nem ismernek egyetlen egy olyan bűncselekményt sem, amelyet páter Kun el ne követett volna... Bűnlajstroma teljes mértékben kimeríti a háborús és népellenes bűncselekmények minden esetét."

[Kun páter elleni nyomozás kapcsán keletkezett feljegyzés.
Forrás: NB. 2583/1945. sz. ügyiratszáma: 15908/45. szeptember 12.]

Ortutay Gyula nemzetgyűlési képviselő, megbízott közvádló azt fejtegette, hogy ebben a bűnperben két vádlott van: Kun András és a nemzeti szocializmus. *„Nemcsak a magyaroké az a szomorú hírhedtség, hogy pap is került a náci bitangok közé, hanem akadt egy állam, amelynek feje papi reverendával szankcionálta a legfőbb bűnöket. Kun András a legaljasabb hazaáruló, aki részese volt a magyarság politikai és erkölcsi megtévesztésének. Halálbüntetés kiszabását kérte."*

{Egy korabeli újság tárgyalásról beszámoló cikkének részlete 1945. szeptember 20-án}

A Kun András elleni vádirat

A Budapesti Népügyészségtől
1945. Nü. 9531/1
Rendőrségi szám 15908/1945 pr.

A Budapesti Népbíróság elnökének,
A nyomozás iratait a következő vádirattal küldöm át.

1945. évi szept. 7. napja óta előzetes letartóztatásban lévő páter Kun András, született 1911. november 8. Nyírbátor, budapesti, Városmajor utca 33. szám alatti lakos terheltet az Nbr. 11. §. 5. pontjába ütköző háborús bűntett elkövetésével vádolom azért, mert a terhelt a rosszemlékű nyilas korszak legborzasztóbb, legvéreskezűbb egyéne volt.

1944. évi december hó 15-én a Városmajor utca 32. szám alatti nyilasház mosókonyhájában, ahol 25 ember volt véresre verve, bejött a terhelt és társai. Ezeket a szerencsétlen embereket a terhelt és társai meztelenre vetkőztették, a nőket is, annak dacára, hogy a sok veréstől már véresek voltak, újból ütlegelni kezdték őket egyenként és csoportosan. Éjjel 2 órakor, amikor már mindannyiukból ömlött a vér, megparancsolták, hogy mosakodjanak meg, mert elviszik őket a gettóba. Kettesével felküldték őket az előcsarnokba, összeszíjazták őket és útnak indították. A csoport 52 emberből állott, amikor a Duna partra értek, ezt a csoportot kivégezték, és egy ember menekült meg az egész csoportból az, aki szem és fültanúja volt, hogy a veréseket és az 51 ártatlan ember kivégzésére a parancsot a terhelt adta.

1944. decemberben több felfegyverzett nyilas megjelent dr. Morelli József lakásán, többi között a terhelt is, a nevezettet körülfogták és a lakásban, amit csak lehetett, mindent összepakoltak és dr. Morelli József fiát, feleségét és egy háztartási alkalmazottat elvittek. A másik csoport, melynek tagja a terhelt, Megadja Ferenc és másik két fegyveres nyilas volt, dr. Morelli Józsefet autón a lakására vitték és miután mindenéből kifosztották, agyba-főbe verték, autóra tették és bevitték a Városmajor u. 37. szám alatti nyilasházba. Itt 15 napig tartották a nevezettet és szem- és fültanúja volt annak, hogy a terhelt volt a legkegyetlenebb a kegyetlenek között.

1945. január 12-én délelőtt 11 órakor kb. 20-30 fős felfegyverzett nyilas a Krisztina körút 81. sz. házba behatoltak és „partizánokat" és a század civilben bujkáló parancsnokát, Ákossy Lajos zászlóst keresték. Nevezettet először gumibottal összeverték és meg sem hallgatva védekezését, a ház lakóinak szeme láttára, kiket az udvarra vezényeltek, a terhelt 5 revolverlövéssel agyonlőtte. Ugyanekkor agyonlőtték a szolgálatvezető Juhász Rezső szakaszvezetőt is. A terhelt volt a nyilaskülönítmény parancsnoka és nem csak a fenti kivégzéseket rendelte el, hanem az óvóhelyről ugyanekkor felhozatta a gyerekeket és anyákat és a szemük láttára lövette agyon és végeztette ki Ákossy Lajost és Juhász Rezsőt. Ugyanekkor a gyerekeknek almát osztogatott és azt mondogatta, hogy „látjátok a pap bácsi nem csak ölni tud, hanem adni is tud!" Juhász Rezsőre az egyik nyilas pártszolgálatos lőtt rá, aki azonban nem halt meg, mire a terhelt egy másik pártszolgálatosnak kiadta a parancsot, hogy „taposd szét a fejét", ezen műveletben egy harmadik pártszolgálatos Juhász Rezsőt agyonlőtte.

Terhelt 1945. január elején közelebbről meg nem nevezett napon Mindák Rezső orvos alezredest több ízben véresre verte, és halálra ítélte, a halálos ítéletet azonban nem tudta végrehajtani, mert a Számonkérő Szék vezetője közbelépett és Mindák életét megmentette.

Terhelt, aki egyébként a XII. kerületi nyilaspárt megtorlás helyettes vezetője volt, majdnem minden akcióban benne volt, ami a kerületben lejátszódott. Terhelt vezette azt a nagyszabású razziát a Nagyatádi Szabó utca és a Paulay Ede utca környékén, amelynek 700 szerencsétlen zsidó előállítása és kivégzése volt az eredménye. Ugyancsak a terhelt nevéhez fűződik a Maros utcai kórház betegeinek, ugyancsak a Városmajor utcai kórház betegeinek kivégzése. E két helyen a terhelt betegeket, aggokat, nőket, csecsemőket és az ápolószemélyzetet kímélet és válogatás nélkül ölte és ölette meg.

Terheltnek a Városmajor utcai kivégzésekkel kapcsolatban egy olyan szörnyűséges esetét is a vád tárgyává kell tenni, ami magában az egész nyilasrendszerben és sötétemlékű idejében is egyedülálló volt a maga nemében. Egy nyilas pártszolgálatos a Városmajor utcai kórház egyik ápolónőjét meg akarta menteni, amiről a terhelt tudomást szerzett. A pártszolgálatost elfogatta, a pártban maga elé vezettette és a pártszolgálatosok és mások jelenlétében a szerencsétlen ember nemi szervét saját kezűleg szegezte oda az asztalhoz, és addig verte ezt a szerencsétlen embert, amíg ott a helyszínen agyon nem verte.

Egy másik alkalommal egy csomó elfogott zsidó között fiatal leánykák is voltak, és amikor a terhelt azt kérdezte, hogy van eköztetek szűzleány, a két szerencsétlen lányka, azt hívén, hogy emberrel van dolguk, és ha jelentkeznek és megmondják, hogy ők még ártatlanok, megmentik az életüket. Jelentkeztek, aminek az lett az eredménye, hogy a terhelt odarendelt maga mellé 3 pártszolgálatost, egyikkel a szerencsétlen leányok fejét, másikkal két lábát fogatta le, széjjelfeszítette és mindenkinek a szeme láttára a nála lévő vértől csepegő gumibottal deflorálta a szerencsétlen leánykákat.

Végeredményben a terhelt lelkén szárad több száz ártatlan ember élete és vére, akiket a terhelt részben saját kezűleg végzett ki,

részben a vezetése alatt álló bandával együttesen végzett ki, de az kétségtelen tény, hogy aki a terhelt keze közé került, az egyben az életével is leszámolt, ugyanis a terhelt keze közül senkisem jutott ki élve.

A vád tekintetében a tárgyalásra az Nbr. 20.§. és a Bp. 16.§. 1. bekezdése értelmében a budapesti népbíróság bír hatáskörrel és illetékességgel. Inditványozom a terhelt előzetes letartóztatásának fenntartását.

A megidézendők jegyzékét a vádiratom végén közlöm.

Indoklás: Terhelt a vádbeli cselekmények elkövetését elismerte. Beismerte azt, hogy 500 ember életének vére tapad a kezéhez. Beismerte azt, hogy vezetője és irányítója volt annak a terrorszervezetnek, melynek célja embertömegek kiirtása volt. Terhelt, aki vérgőzös agyával már nem elégedett meg a zsidók kiirtásával, hanem elvakultságában odáig ment, hogy mindenkit, aki a közelébe került, és aki vele összeköttetésbe került, kiirtani igyekezett. Így akadt össze egy rendőrcsoporttal, és az ezekkel szemben elkövetett atrocitások eredményeként még a nyilasok is megsokallták a terhelt tevékenységét, és a terheltet kötél általi halálra ítélték. Szálasi Ferenc azonban terheltnek megkegyelmezett.

Nem nézte el a vádhatóság, hogy a terhelt nemcsak embereket, ártatlan embereket gyilkolt vadul, kegyetlen, mindenre és mindenkire való tekintet nélkül, hanem az áldozatokat és másokat, akit ért és ahol csak tehette, kirabolta. Nem kerülte el a vádhatóság figyelmét az a körülmény, hogy a terhelt volt a nemzetvezető Szálasi Ferenc által kinevezett ideológiai vezetője a nyilas katonaság, csendőrség és fegyveres pártszolgálatnak, valamint, hogy a terhelt volt az, aki pap létére a rádióban állandó uszító beszédeket tartott, de megállapította a vádhatóság azt is, hogy

a terhelt már ebben az időben az egyház kötelékéből ki volt taszítva, és ebben az időben illetéktelenül és jogtalanul viselte a reverendát és használta a papi címet. Nem emel a vádhatóság sem az elkövetett rablások, sem az egyéb, a terhelt által ehelyütt a per tárgyává nem tett, bűncselekmények tömege miatt, mert a vád tárgyává tett cselekmények mellett a terhelt egyéb tevékenysége eltörpül és számba sem vehető.

Az előzetes letartóztatás további fenntartását azért indítványozom, mert elrendelésének okai tovább is fennállanak.

Budapest, 1945. szeptember 10.
dr. Ferenczi Tibor népügyész

Megidézendők jegyzéke:
1. Terhelt népügyészség fogházából

Tanuk:
1. Kornitzer Simon Bp. Bajcsy Zsilinszky 19/e
2. Dr. Morelli József Bp. Dalmady Győz utca 9. II. 12.
3. Bernhard József Bp. Fürst Sándor utca 18.
4. Fehérhegyi Katalin pestvidéki törvényszék fogháza
5. Brunner Oszkárné Bp. Visegrádi utca 38/b
6. Endler Mária Bp. Paulay Ede utca 55.
7. Müller Károly Bp. Somogyi Béla út 5.
8. Dunkel Károly Bp. Visegrádi utca 92.
9. Dr. Zelt Ágoston Bp. Horthy Miklós út 30.

[FORRÁS: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 – Kun András népbírósági pere]

A vádiratra Kun András vádlott a következőképpen reagált: „A vádat megértettem és beismerem, hogy emberek előállításában, azok megverésében, értéktárgyak elkobzásában részt vettem, a háború folytatása érdekében beszédeket tartottam, azonban emberek meggyilkolásában, illetőleg velük szemben űzött perverz aktusokban nem vettem részt, így ezekben nem érzem magam bűnösnek."

Az eljárás során a vádlott a súlyos bűncselekmények, kegyetlenkedések, gyilkosságok elkövetését a továbbiakban is tagadta, folyamatosan cáfolta a tanúk állításait, saját szerepét és szerepvállalását igyekezett csökkenteni. {Forrás: Csonka Laura: Kun András népbírósági pere 2014, archivnet}

A háborús események gyors iramban torlódtak. A vezetők elmenekültek, és mi itt maradtunk a fővárosban, védelem nélkül. Az évtizedek során belénk gyömöszölt propaganda vérünkké vált. Ez a propaganda úgy mutatta be nekünk a bolsevistákat, hogy a személyes és családi biztonság és főként az Egyház elszánt ellenségeit láttuk csak bennük. A propaganda belénk verte a hitet, hogy a bolsevisták mögött a zsidóság áll. A legvadabb harcok közepette itt álltam ezzel a hittel, elébem kerültek a zsidók, és én megvertem őket…

[Kun András vádlott védekezése és vallomása az ellene felhozott vádakkal szemben]

Arra a figyelmeztetésre, hogy a nyomozás során beismerő vallomást tett a most tagadott vádbeli cselekmények kérdésében, a vádlott azt állította, hogy azokat a beismeréseket fenyegetés hatására tette.

A tanúk ezt követően egymás után, részletesen beszámoltak az általuk átélt borzalmakról.

A tanúk között volt az ekkor szintén fogvatartott Fehérhegyi Katalin, Bokor Dénes nyilas vezető volt titkárnője is. Nevezett tanúvallomásában megerősítette, hogy Kun András a XII. kerületi pártszervezet megtorlás vezetőjének helyettese volt és a pártszolgálatosok szemében tekintélynek örvendett. Visszaemlékezése szerint 1945. január 2-án és 3-án Kun András társaival a VI. kerületben található Paulay Ede utca egyik védett házából az ott bujkáló üldözött személyek több száz főnyi csoportjait kísérte be az ekkor

Kun András vádlott a népbíróság előtt 1945. szeptember 19.

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

az Andrássy út 47. szám alatt kialakított nyilasházba, akiket később 50-es csoportokban a Duna parton a pártszolgálatosok kivégeztek. Kun páter ezen kivégzésekben való személyes részvételét a tanú nem erősítette meg.

A tanúk feltárták a XII. kerületi nyilas pártházakban, valamint egyes más helyszínen történteket. Ezek a korábbi fejezetekben részleteiben bemutatásra kerültek, köztük a leginkább felháborodást kiváltó vallomást, az eseményeket leginkább naturalisztikus módon elmesélő Müller Károly tette.

Az eljárás során felhasználták a Nyilas és Náci Rémtettek Kivizsgálásra Alakult Bizottság előtt áprilisában tett tanúvallomások ide vonatkozó részét is.

Ipper Sándor arról vallott, hogy a páterék papírt dugtak a lábujjai közé, meggyújtották, úgyhogy mindkét lábfeje leégett. Stern Jenőné elmondta, hogy látta, amikor Kun páter a Maros utcai kórházban rendezett vérfürdőnél személyesen gyilkolta a csecsemőket és az aggokat egyaránt.

Müller Károly tanúvallomása és a szembesítés

A tanúk közül az 54 éves könyvkereskedő, Müller Károly vallomása váltotta ki a legnagyobb felháborodást a közönség soraiból, mivel ez mutatta meg legnaturalisztikusabb módon, hogy mit tett Kun András és a nyilas pártszolgálatosok. A tárgyaláson Müller Károly tanút szembesítették a vádlottal, aki tagadta az elhangzottakat.

Népügyész nem ellenzett indítványára a Népbíróság elrendelte a tanú megesketését és a tanú ismételt figyelmeztetés után az esküt az előírt módon letette.

Müller Károly 54 éves, ág. ev. (ágostai evangélikus – a szerző) nős, horgosi születésű, budapesti lakos, könyvkiadó, érdektelen tanú.

A vádlottal 1944. évi december hó 27. napján találkoztam először. Irodámban ezen a napon házkutatást tartottak a nyilasok és annak végeztével bekísértek az Andrássy út 60. szám alá. Kihallgatásom alkalmával a szobába lépő és engem ismerő Bányász körzetvezető felhívta a közben ugyancsak a szobába jövő bőrkabátos, kézigránáttal, géppisztollyal és gumibottal ellátott magas ember figyelmét rám, mint zsidóbujtatóra. Ez a bőrkabátos ember, mint később megtudtam, a vádlott volt. Bányász figyelmeztetésére hozzám lépett és „mutasd azt a jordán pofádat" szavakkal már a kezében lévő gumibottal ütlegelni kezdett. Bányász is odajött hozzám, levette rólam a bundámat, majd a vádlott felszólított, hogy adjam elő az értékeimet, de azokat türelmetlenül maga vette ki zsebeimből. Közben meglátta a jegygyűrűmet, felszólított, hogy azt is adjam oda, de a gyűrű az ujjamra volt dagadva, és nem bírtam lehúzni. Ekkor a vádlott elővette az óráját és 60 másodpercet adott a gyűrű lehúzására, ami nagy nehezen sikerült is, ami után azt el is vette. A vádlott következő parancsa az volt, hogy térdepeljek le, ami megtörtént. Térdeplő helyzetemben a vádlott a pisztolyának markolatával fejbevágott, úgy hogy elöntött a vér, azután másik nyilasokkal lefogatott

és a pisztoly felhúzásához hasonló mozdulatot téve pisztolyát rám tartva kényszerített, hogy utánamondjam, hogy „aljas büdös zsidó vagyok, aki megérdemli a kivégzést!” A vádlott ezután nyakszirten rúgott és kiadta az utasítást a nyilasoknak, hogy egyelőre vigyenek el, vagyis kísérjenek le a fogdába, ahol rajtam kívül már nyolcan tartózkodtak. Ebéd után munkára vezettek bennünket, majd este fél hat óra tájban az első emeletre, ugyanabba a helyiségbe, amelyikben már délelőtt is voltam, kihallgatásra vittek. A kihallgatók között a vádlotton kívül egy Götz nevű nyilas vitte a vezető szerepet, akinek szintén megmondtam, hogy a délelőtti kihallgatás során a vádlottal is közöltem, hogy aranyérmes tiszt vagyok. Götz erre külön állított, majd az előbb említett nyolc társam közül még egyet mellém küldött, úgy hogy a csoportunkat egyszer két és egyszer hét emberre választotta szét, az utóbbi csoporttal együtt a pince felé indítottak. Velünk jött a vádlott is. A fogdához közeledve a vádlott a hetes csoportot a vádlott másfelé irányította, ő is velük ment, de már szemük láttára vette le a géppisztolyt a válláról és kettőnket alig kísértek 30-40 lépést, már hallottuk is a szerencsétlenek jajkiáltását a géppisztolyok tüzén keresztül. Határozott meggyőződésem, hogy a hetes csoportot a vádlott végezte ki, mert ismétlem, már szemük láttára készült.

A vádlott észrevétele a tanú vallomására:
A verésekben a tanú vallomása megfelel a valóságnak, azonban a hét ember kivégzéséről nem tudok. Götz névre pedig nem is emlékszem.

Tanácsvezető bíró elrendeli a vádlott és a tanú szembesítését.
A szembesítés eredménytelen.

A tanú folytatja vallomását:
A hét ember különválasztása, illetve más irányba vitele és a lövések között csak másodpercek telhettek el. Másnap sikerült kiszabadulnom a nyilasházból.

1945. év január hó 13. napján este ismét két nyilas jött a lakásomra, azzal, hogy titkos leadóállomást tartok és zsidó értékeket rejtegetek. Ismét bekísértek az Andrássy út 60. szám alá, ahol Bokor és Rédly parancsára Budára, a Németvölgyi úti nyilasházba vittek. Szürkületkor érkeztünk oda, ahol a nyilasokat nagy evés és ivás közben találtuk. Hegyi nevű nyilas parancsot adott, hogy forduljak a fal felé és ne mozduljak. Később két nyilas jött és jelentette Hegyinek, hogy a Németvölgyi út 15. számú házból a zsidók rálőttek a nyilas járőrre. Menjetek és nyírjátok ki hangzott az utasítás. Közben nagy ujjongás és ováció támadt, óvatosan hátrapillantva, elrémülve láttam a vádlottat belépni, akinek a személyének szólt az örömteljes üdvözlés. Vacsorázni hívták, de a vádlott azt felelte, hogy „nem vagyok éhes, de zsidóvérre szomjazom, van-e valami zsidó móka?” A nyilasok közölték a vádlottal, hogy éppen most ment egy különítmény a Németvölgyi út 15. szám alá, mire a vádlott azonnal utánuk rohant. 10-15 perc múlva a vádlott az őrjárattal együtt visszatért és elmondta a többieknek, hogy a házból ugyan nem történt kilövés, de behoztak két embert, mert azok a kutyájukat tejjel és sonkával etették, amiért megérdemlik a kivégzést. Engem az újonnan behozott két emberrel együtt, az egyik asszony volt, levittek a fogdába, ahol már 41 ember volt. Ezt onnan tudom, hogy az ajtóőr krétával húzott vonalat az ajtóra és így tartották nyilván a szobában tartózkodó foglyok számát. Később még öt nőt, a Maros utcai kórház öt ápolónőjét és egy fiatal nyilast tuszkoltak be a szobába. A fiatal nyilas nem volt hajlandó velünk semmit sem közölni, de később kiderült, hogy segített zsidókat bujtatni, és ezért került ő is a mi sorsunkra. Egy óra tájban éjfélkor, kihajtottak bennünket a konyhába, és ott már összeülve találtuk a vészbíróságot, Hegyi vezetése alatt. Az ügyész és az ítélet végrehajtásnak vezetője a vádlott volt. Úgy működött minden, mint egy bedolgozott apparátus. Mindenki kapott 25-25 botütést először az egyik, majd a másik talpára. Utána a bokát összevágva jelentkezni kellett a vádlottnál, és neki megköszönni

a megérdemelt büntetést. Sokan nem bírtak a verés után a talpukra állni, azokat egy sarokba félrelökték. A verések során a vádlott kenetteljes arccal az utoljára behozott ápolónőkhöz fordult, megkérdezve tőlük: „Édes gyermekeim van e közöttetek szűz leány?" Az ápolónők közül kettő előlépett, az egyik kb. 16 éves lehetett. A nyilasok erre leteperték a leányokat, szétfeszítették a lábukat és a vádlott egy gumibottal saját kezűleg a szemünk láttára deflorálta őket. Azután a másik három ápolónőt is megverték, és odalökték mindannyiukat a sarokba, a járni nem tudó emberek közé. Most a fiatal nyilasra került a sor, akit a vádlott „te voltál, aki segítettél elbujtatni a zsidókat" szavakkal fogadott, majd a fiatal fiút a többi nyilasokkal lefogatta, és annak nemi szervét szöggel, saját kezűleg egy kalapács segítségével az asztalhoz szegezte. Most rám került a sor. Budaházy nevű nyilas mondotta a vádlottnak, hogy „ez az a zsidószázados". A vádlott utasítást adott rám vonatkozóan olyképpen, hogy „ha százados, akkor három csillaga van: csak hármat adjatok neki, de olyant, hogy a csillagokat meglássa!" A vádlott közben már a sarokba lökött emberekkel törődött, azokat Bakonyvölgyi, Budaházy és még két vagy három nyilas segítségével felrángatták a földről és az udvar felé tuszkolták, kézbevett géppisztolyaikkal. Kb. fél perc múlva a géppisztolyok ropogását és a kivégzett jajkiáltást hallottuk. Majd utána a vádlott visszatérve a bennünket őrző őrnek odadobta a pisztolyát ezekkel a szavakkal: „pucold ki a kis öcsémet, nagyon jól dolgozott." A szobában maradtak ezután visszakerültek a fogdába.

Másnap reggel egy másik házba vittek, ahol egy 13 éves lány géppisztollyal vigyázott rám. Az itteni kihallgatásomat, amit pofozással kezdtek, azonban nem tudták lefolytatni, mert parancs érkezett, hogy az összes fegyverforgató férfi vonuljon be a hűségházába. A bevonulásuk előtt kb. 20-25 nyilas tódult be a házba, közöttük a vádlott is, aki jelentette, hogy csak délután jöhet, mert van még egy pár „kinyírása", és rám vonatkozóan kiadta az utasítást: „ezt azonban vigyétek és parádésan nyírjátok ki".

Negyedmagammal először a Németvölgyi u. 5. szám alá vittek, ahol nyilvántartásba vettek minket. Itt egy melléképület előtt feküdt 20-25 halott és Bakonyvölgyi és több nyilas az aranyfogakat szedték ki a halottak szájából. Itt láttam újra a vádlottat is, amint egy fiatal, leszakított blúzú, felhajtott szoknyájú leány hullája felett szétvetett lábakkal állt, és a kisleány holttestére célba vizelt, a nyilasok nevetése közepette. Ez a látvány oly rettenetes volt számomra, hogy ez az emberi fenevad valósággal meghasonlást idézett elő bennem.

A vádlott észrevétele: egyetlen szó sem felel meg a valóságnak a tanú vallomásából, a leghatározottabban tagadom minden állítását.

Tanácsvezető bíró elrendeli a vádlott és a tanú szembesítését. A szembesítés eredménytelen.

Tanácsvezető bíró kérdésére a tanú: nemcsak a vádlott arcára, amelyre most is határozottam ráismerek, hanem a vádlott nevére is emlékszem. A fiatal asztalhoz szegezett nyilassal nem tudom a továbbiakban mi történt.

[Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 – Kun András népbírósági pere]

A Kun András vádlott elleni ítélet

A tanúk kihallgatásával és egyes propagandaszövegének bemutatása után véget ért a bizonyítási eljárás. Ezt követően Matiszfalvy István népügyész és Ortutay Gyula politikai ügyész megtartotta a vádbeszédeket, melyekben mindketten halálbüntetés kiszabását kérték.

Kun András az utolsó szó jogán kegyelemért folyamodott, hivatkozott papi voltára és arra, hogy hivatalból kirendelt védője a védelmét nem tudta alaposan előkészíteni. Korabeli tudósítások szerint „szavai azonban elvesztek a közönség felháborodott közbekiáltásai özönében."

Az ezt követő, nem nyilvános ülésen a népbíróság tagjai meghallgatták a népügyész és a politikai ügyész véleményét, majd meghozták az ítéletet.

A budapesti népbíróság
Nb. X. 2583/1945/

A magyar Nép nevében!

A népbíróság az alulírott napon tartott főtárgyalás alapján meghozta a következő ítéletet:

A népbíróság Kun András vádlottat, aki 1945. szept. 7-e óta előzetes letartóztatásban van, 33 éves, nőtlen, Nyírbátoron született, budapesti lakos, magyar állampolgár, állítása szerint vagyontalan, katona volt, mint karpaszományos tizedes, római kat. vallású, szerzetes, bűnösnek mondja ki az 1440/1945. M.E. sz. rendeletének a 81/1945. M.E. sz. rendelet 11. §. 5. pontja helyébe lépett 6.§5. pontjában meghatározott háborús bűntettben.

A népbíróság ezért Kun András vádlottat az 1440/1945. M.E. sz. rendelet 7.§ alapján, a 2. §. 1. bekezdés alkalmazásával kötél általi halálra mint főbüntetésre, s ezenfelül az 1440/1945.M.E. sz. rendelet 1. §a és a Btk. 57.§. alapján politikai jogainak gyakorlásának 10 évi felfüggesztésére mint mellékbüntetésre ítéli.

A bűnügyi eljárás költsége a vádlottat terheli.

A népbíróság az ítéletet jogerőre emelkedése után a budapesti népügyészségnek, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak, Budapest székesfőváros polgármesterének, központi lakáshivatalának és a magyar államrendőrség budapesti főkapitánysága politikai rendészeti osztályának kiadni elrendeli.

Indokolás:

A népbíróság a főtárgyalás adatai alapján a következő tényállást állapította meg.

a) A vádlott 1944 tavaszán, a német megszállás után belépett a nyilaskeresztes pártba, majd 1944. okt. 15-ét megelőző mintegy két héten át a Pasaréti úton adminisztratív téren közreműködött a hatalom átvételére irányuló nyilaskeresztes szervező munkában. Okt. 15-én pedig papi ruhája fölé csatolt pisztolylyal autók leállításában is részt vett. November hónapban Vajna Gábor megbízásából Budapesten a katonaság és a rendőrség számára ideológiai előadásokat tartott. Ugyancsak november hótól kezdve járt be a vádlott rendszeresen a Városmajor utca 37. szám alatti nyilaskeresztes pártházba is. Mindezeket a főtárgyaláson a vádlott maga beismerte.

b) 1944. december közepén a Városmajor utcai nyilas pártházban, különösen annak mosókonyhájában a pártszolgálatosok, köztük maga a vádlott is, mintegy 20-25 meztelenre vetkőztetett, üldözött személyt annyira összevertek, hogy közülük többen véresen összeestek. A bántalmazások irányításának vezetője Megadja Ferenc mellett a vádlott volt. E bántalmazások végeztével Megadja Ferencnek a vádlott jelenlétében kiadott rendelkezésére a pártszolgálatosok éjnek idején mintegy 50 embert kettesével

csuklójuknál összekötözve ruha nélküli állapotban vagy legfeljebb minimális ruházatban a Duna partra kisérték, és ott azokat lőfegyverrel kivégezték.

Kornitzer Simon még a lövések előtt kötelékétől megszabadult s a Dunába ugorván, onnan sértetlenül kimászott. Az ő meggyőző vallomása szolgált a szóban lévő tényállás megállapításának alapjául. Bár maga a vádlott is beismert annyit, hogy egy durva személy uralma alá kerülvén, több izben valóban maga is személyesen részt vett üldözött személyeknek súlyos bántalmazásában.

c) ugyancsak 1944. december hó közepén történt, hogy a vádlott nyilaskeresztes pártszolgálatosokkal házkutatásra jelent meg dr. Morelli József fiának Ferenc körúti lakásán. A vádlott a nyilaskeresztesekkel együtt a 60 éves dr. Morelli Józsefet, fiát, annak feleségét össze-vissza verték, majd a nevezetteket egy ideig a pártházban fogva tartották. E tényállás részlet megállapításának alapjául a vádlottnak és dr. Morelli József tanúnak lényegileg egyező vallomása szolgált.

d) a vádlott saját beismerése alapján állapithatók meg tényként a következők:

1945 januárjában a vádlott a nyilaskeresztes pártszolgálatosokkal a Krisztina körút 81. sz. házban jelent meg, ahol házkutatást tartottak. Egy Szabó nevű nyilas az udvaron ütlegelni kezdett egy férfit, akit egy szökött zászlósnak mondott. A vádlott az ütlegeléshez maga is csatlakozott s ekkor egy másik nyilas a közelben agyonlőtt egy másik ismeretlen személyt. A vádlott ezzel szemben semmiféle rosszallást nem nyilvánitott, sőt a jelenlétében történt ezután, hogy a Szabó nevű nyilas az általa szökött zászlósnak mondott férfit is agyonlőtte. Bernáth József tanúnak a Csehszlovákiában tartózkodó Obláth Imrétől szerzett értesülésen alapuló

vallomása szerint az agyonlőtt két férfi egy Ákossy nevű zászlós és egy szolgálatvezető őrmester lett volna.

e) a vádlott saját beismerése alapján állapitható meg tényként az is, hogy a vádlott 1945. januárjában negyedmagával egy Mindák Rezső nevű orvos alezredest is gumibottal összeverte, ahol csak érte.

f) 1944. utolsó napjaiban a XII. kerületi nyilas pártszervezet az Andrássy út 47. szám alá költözött. A vádlott saját beismerése szerint részt vett azokban az innen kiinduló pártszolgálatos akciókban, melynek eredményeként a Nagyatádi és a Paulay utcákból mintegy 300 üldözött személyt kisértek be a pártházba. Ezeket a bekisérteket azután Fehérhegyi Katalin, Bokor Dénes volt titkárnőjének tanúvallomása szerint 50-es csoportokban a Duna parton kivégezték.

1945 januárjában a XII. kerületi pártszervezet ismét Budára a Németvölgyi útra költözött. Innen részt vett a vádlott saját beismerése szerint a Maros utcai kórház kiürítésében, amikor is a helyszínen a nyilas pártszolgálatosok a vádlott jelenlétében mintegy 80-100 üldözött embert végeztek ki.

Sőt Stern Jenőné szül. Márk Izabella szemtanú vallomása alapján a népbiróság tényként látta megállapithatónak azt is, hogy a kivégzésekben maga a vádlott is részt vett, amennyiben géppisztollyal maga is tüzelt a kivégzettekre.

Müller Károly szemtanú vallomása alapján tényként állapithatók meg végül a következők: a Maros utcai kórházból 5 ápolónőt hoztak be a Németvölgyi úti nyilasházba, és egy fiatal nyilaskeresztes fiút, aki állitólag zsidók bujtatásában segédkezett. A vádlott az ápolónők közül a kérdésére szűzként jelentkező két fiatal nőt lefogatta, s őket gumibotjával, deflorálta, a nyilas fiúnak hímvesszőjét pedig az íróasztalhoz szegezte.

Bár a vád tárgyává téve nincs, azonban mégis a fentebb megállapítottak megerősítésére alkalmas az a Müller Károly tanúvallomásában foglalt tényadat, mely szerint a vádlott a Németvölgyi úti nyilasházban is egy alkalommal személyesen, géppisztollyal részt vett ismeretlen foglyok kivégzésén, amikor is géppisztolyára azt a megjegyzést tette, hogy az „jól dolgozott".

g) A b) és f) alatt tárgyalt Duna parti kivégzésekre ugyan az utasítást nem a vádlott adta, s nincs adat arra sem, hogy a vádlott a kivégzéseknél maga is tettesként szerepelt volna. De mert a vádlottnak a közreműködés mellett a nyilas pártházba a Nagyatádi és Paulay utcákból tömegesen bekísért zsidó személyek sorsa az összeszedések célja felől az akkori nyilas módszerek ismeretében semmi kétsége nem lehetett, saját cselekménye, mellyel e személyek összefogásában és bekísérésében közreműködött, akként jelentkezik, mint amellyel e személyek törvénytelen kivégzését előmozdította. Vagyis a kivégzéseknek maga is a részese volt. A Városmajor utcában pedig a vádlott ily értelmű részessége abban észlelhető, hogy a Duna parton kivégzettek előzetes megkínzásában részt vett, s a kikísérésre irányuló rendelkezés kiadásakor is jelen volt, miáltal a kivégzések végrehajtását illetően nyilván szándékerősítőleg hatott.

Ugyanilyen szándékerősítés nyilvánult meg a d) alatt megállapítottakkal kapcsolatban is, amennyiben a vádlottnak, mint papi személynek jelenlétében a két kivégzés a vádlott minden tiltakozása és elítélő megnyilvánulása nélkül egyáltalában, hozzá nem is egy időben, hanem egymást követően megtörténhetett.

Hogy a vádlottnak a fentiekben megállapitott további ténykedése ugyancsak emberek törvénytelen kivégzésében, megkínzásában való részességként, ill. tettességként minősítendő, külön indokolást nem igényel.

Kiemelendő azonban a vádlott részességének fokozott súlya a Fehérhegyi Katalin tanú vallomása alapján megállapítható, de egyébként is valószínű ténykörülménynél fogva, mely szerint a vádlott a XII. kerületben a megtorlás vezetőjének helyettese volt, s hogy mint ilyen, és mint pap is a pártszolgálatosok előtt nagy tekintélynek örvendett. El nem képzelhető, hogy a gyakran papi ruhában tevékenykedő vádlottnak ne vezető jellegű szerep jutott volna, amikor papi volta minden kétséget kizárólag az elkövetett cselekmények erkölcsi igazolása érdekében való felhasználáshoz kínálkozott.

Mindezeknél fogva a népbíróság a vádlott bűnösségét a váddal egyezően megállapította, dacára annak, hogy a vádbeli tényállás teljes egészében, nevezetesen a fentebb megállapítottakon túlmenően egyes részeiben bizonyítást nem nyert.

h) A büntetés kiszabásánál a Népbíróság súlyosító körülményként mérlegelte, hogy a vádlott, mint pap a reá nézve fokozottabb mértékben kötelező vallás-erkölcsi szabályok megcsúfolásával cselekedett, s hogy cselekményét alacsonyabb erkölcsi ítélőképességgel rendelkező személyek magatartását, erkölcsi állásfoglalását nem kétségesen különös mértékben hátrányosan befolyásolhatták. Nagymérvű súlyosbító körülmény az áldozatok nagy száma, úgyszintén az is, hogy a vádlottnak az okt. 15-i események közül is jelentős szerepe volt. Enyhítő körülményt ezzel szemben a népbíróság egyáltalán nem talált, s így egyedül a halálbüntetés volt olyannak tekinthető, amely a cselekmény tárgyi súlyával és a vádlott arányi bűnösségének fokával arányban áll.

A védelem bizonyításkiegészítési indítványa, mely szerint a vádlott jelen sem lett volna a szökött zászlósnak mondott személy lelövésénél, a vádlott saját főtárgyalásán tett vallomásával ellenkezik. Ami pedig a név szerint meg nem nevezett pártszolgálatosok arra vonatkozóan indítványozott tanúkihallgatását illeti, hogy

a vádlott maga nem lőtt senkire, az ezzel ellentétes pozitív tartalmú bizonyítékok alapján megállapított tényállás megdöntésére alkalmasnak semmiként sem mutatkozik.

Budapest, 1945. évi szeptember hó 19.
Dr. Jankó Péter tanácsvezető bíró
Dr. Szentirmay Tibor, Sebes Sándor, Dán Dezső, Havas Ernő, Barnaki Ferenc, Forray József népbírák

Ez az ítélet jogerős és végrehajtható.

Budapest, 1945. évi szeptember 19.
Dr. Jankó Péter tanácsvezető bíró

Az ítélet rövid indoklása az 1440/1945.M.E. sz. rendelet 21.§. utolsó bekezdés rendelkezésein alapszik.

Dr. Jankó Péter tanácsvezető bíró

[Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 3.1.9. V-119575 - Kun András népbírósági pere]

A népbíróság délután három órakor kihirdetett ítéletében tehát háborús bűntett miatt főbüntetésként kötél általi halálra ítélte Kun Andrást.

Megfigyelhető, hogy az ítéletben felsorolt, bizonyított egyes cselekmények nem azonosak az ügyészség által készített vádiratban szereplő minden cselekménnyel, ugyanis a bíróság nem látott bizonyítottnak néhány, a vádiratban szereplő elkövetési magatartást. Ezek közül például Kornitzer Simon által elmondott eseményben nem látta teljesen bizonyítottnak Kun András Duna parti kivégzésben betöltött szándékerősítő jelenlétén túli aktív szerepét, mint tettes, vagy, mint felbujtó.

Ugyanígy nem találta bizonyítottnak a Krisztina körút 81. szám alatt, az udvaron elkövetett két személy kivégzésében Kun András vádlott szándékerősítő jelenlétén túli tettesi minőségét.

Nem került bizonyításra továbbá, hogy a vádlott részt vett, vagy jelen volt a Városmajor utcai kórházban történt emberölésekben, annak ellenére, hogy a Maros utcai vérengzésben bizonyítottá vált aktív jelenléte.

Fontos kiemelni, hogy a bírósági tárgyalás során nem került felhasználásra a vádlott előzőleg írt „az ördög naplója" címmel később megjelentetett önvallomása, amelyben Kun elismeri a Városmajor utcai kórházban elkövetett vérengzésben tettesi minőségben való elkövetését is.

Másik alkalommal a Városmajor utcai kórház kiürítésével „foglalkoztunk".

[Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója. I-II. Képes Figyelő, 1946. február 23., február 30.]

Azt egyelőre nem sikerült tisztázni, hogy Kun András önvallomása miért nem képezte a bizonyítási eljárás részét. Nem vélelmezhető, hogy a tárgyalás napján nem volt ismert ez az irat, valószínűsíthetőbb, hogy az ügyészség elegendőnek találta a nyomozati szakban előzőleg tett beismerő vallomást, nem számítva arra, hogy azt a vádlott a tárgyaláson már nem tartja fenn.

Annak ellenére viszont, hogy néhány, a vádiratban szereplő cselekmény nem nyert bizonyítást, háborús bűncselekményről lévén szó, lényegében a bizonyított tényállások bármelyike elegendő volt ahhoz, hogy bűnösnek mondják ki a vádlottat.

Mint látható, emberek törvénytelen kivégzésében vagy megkínzásában való részesi (tehát felbujtó, vagy akár a szándékerősítéssel megvalósuló bűnsegédi) magatartás is elég volt a háborús bűntett megállapításához.

Súlyosbító tényezőnek tekintették a vádlott pap és szerzetes mivoltát, valamint, hogy előkelő pozíciót töltött be a Nyilaskeresztes Pártban, és nagy tekintélynek örvendett a XII. kerületi pártszolgálatosok között.

Enyhítő körülményt nem tártak fel.

Miután Jankó Péter tanácsvezető bíró kihirdette az ítéletet, megállapította, hogy Kun Andrásnak nincs fellebbezési joga és a népbírósági ítélet jogerős.

Kun páter naplója

Most, hogy megszületett az ítélet, ideje áttekinteni – még a kivégzés körülményeiről és végrehajtásáról szóló fejezet előtt – a perben fel nem használt, 1945. szeptember 6-i keltezéssel készült önvallomást, mely pár oldalas iromány Kun páter „naplójaként" került be a köztudatba és azóta is sokan keresik a „napló" többi részét. Azonban azt tisztázni kell, hogy Kun páternek nem volt naplója. Ezeket, a néhány oldalnyi sorokat, elfogását és kihallgatásait követően, már vizsgálati fogságban vetette papírra, teljesen nélkülözve a kronológiát és nem tudni pontosan milyen célból, vagy körülmények között, azonban mint ahogy már korábban volt szó róla, felmerül annak a gyanúja is, hogy annak tartalma részben, vagy egészben nem önkéntes és őszinte beismerésen alapul.

A szövegre a „napló" kifejezés is teljesen téves és megtévesztő. Onnan származik, hogy az iratot Palásti László korabeli újságíró – aki egyébként 1944 okóberében pár napig maga is a Győri úton működő nyilasház foglya volt – „Kun páter ördögi naplója" címmel jelentette meg 1946-ban. Egyes részletei már korábban, különböző fejezetek között felbukkannak, azonban érdemes teljes terjedelmében, az eddig ismeretlen részekkel együtt áttanulmányozni.

Bukásom leginkább akkor kezdődött, amikor az összes katonai és nyilas vezetőrétegek elhagyták a főváros területét s így fej nélkül maradva, teljes fejetlenség lett úrrá felettünk. Ekkor szabadultak fel szabad gyeplőszárra eresztve a szunnyadó legvadabb emberi indulatok, melyek alvófélben mindannyiunknak közös szomorú hagyatékai. Az ordító propaganda idegen utakra terelt, amelynek célja volt, hogy a fegyveres ellenségnél is ádázabb ellenségnek tekintsük a zsidót. Alvó szenvedélyeim a XII. ker. Városmajor utca 37. sz. párthelyiségben ébredtek fel, november utolsó felében. A párt nem sokkal előbb költözött oda. Vajha, soha közelünkbe nem jöttek volna...

Emlékezem, egyszer egy délelőtt folyamán hazafelé menet, a Csaba utca és Városmajor utca sarkához érve, a Városmajor utcán sok zsidót kísértek hosszú menetben, melyet megpillantva, a következő hangos megjegyzést tettem: „Vonulnak a zsidók batyuval

PALÁSTI LÁSZLÓ:

KUN PÁTER ÖRDÖGI NAPLÓJA

Ápolónők, apácák, rendőrtisztek, honvédek, bestiális megkinzása

A marosutcai vérengzés

Megvertük. Összerugdostuk

Morelliék kirablása

TUDJÁK JÓL PESTEN-BUDÁN,
HANGSZERT AD-VESZ
FELLER-DUBÁN
JÓZSEF-KÖRÚT 38

Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója.
II. Képes Figyelő (hetilap), 1946. február 30

a hátukon Jeruzsálembe!" Erre ugyanazon a sarkon, a Csaba utca 17/a-ban a földszinten lakó kúriai bíró – a neve nem jut eszembe – a következőket mondta: „Nem szégyelli magát, egy katolikus pap. Így nyilatkozni?" Erre én irtózatos dühbe gurulva, elkezdtem őt szidalmazni, mindennek lehordtam, majd rendőr jött és felírta nevünket. Közben a nyilasok is összefutottak, letartóztatták a rendőrt, akit később elengedtek. Le akarták tartóztatni a kúriai

bírót is, de az a lakásába futott. Mi utána! De egy általam ismeretlen, rangosabb nyilas közbelépésére nem kísértük be. Két hétre rá, biztatásomra és vezetésemmel, ismét megjelentünk, de ő már elutazott.

Egyik este Bokor Dénes vezetésével megjelentünk Delmár Walter Hűvösvölgy tájékán levő villájában, ahol állítólag zsidókat bújtattak. Házkutatást tartottunk, amely semmit sem eredményezett. Delmár Waltert, feleségét és leányát azonban saját gépkocsiján, 3-4 Rádiójával beszállítottuk a Városmajor utcai párthelyiségbe, ahol pár napot töltöttek.

Egy másik este megjelentünk Bajor Gizi Pilsudszky-úti villájában. Szintén zsidók után kutattunk. De senkit sem találtunk és hosszú kutatás után visszavonultunk. Emlékezetem szerint senkit és semmit nem vittünk el.

Másik alkalommal a Városmajor utcai kórház kiürítésével „foglalkoztunk". Bokor és Megadja vezetésével berohantunk ordítva és szitkozódva ütöttük-vertük őket, minden értéküket elvettük és a gyermekeket ott a helyszínen közönséges puskákkal, pisztolyokkal és géppisztolyokkal kivégeztük, ágyban fekvőket az ágyban, az erősebbeket és járni tudókat pedig az épület különböző helyiségeiben. Az értékeket, és ruhaneműeket átvittük a párthelyiségbe.

Egyik napon azután behatoltunk az Új Szent János-kórházba és az előbbiekhez hasonlóan, durva ütlegelések és szitkok után részben onnan, részben a Városmajor utcai pártházból a Dunapartra kísérve, kivégeztünk kb. 80-100 embert, vegyesen férfiakat és nőket, öregeket és gyermekeket.

1945. január 12-én a Maros utcai zsidó szanatóriumot támadtuk meg. Körülbelül 80- 100 személyt a kerthelyiségben parancsomra kivégeztünk. Az értékeket és ruhaneműeket, öt ápolónőt és egy húszéves keresztény fiút a Németvölgyi-út 5. számú párthelyiségbe vittük. Ott szörnyű kínzások és vadállati megbecstelenítések után, az udvaron kivégeztük őket. E megnevezhetetlen barbárságokat én magam követtem el.

December utolsó felében lehetett, amikor vezetésemmel megjelentünk a Döbrentei út 10. számú házban és az első emeleten egy francia követségi zsidó családhoz csengettem be. A háromtagú családot sok ékszerrel, ruhaneművel és élelemmel, itallal a városmajor utcai pártházba vittük. Kegyetlenül megvertük őket és tudomásom szerint sorsuk a halál volt. Kivégzésükben nem vettem részt.

Január 18-án történt: negyedmagammal a Németvölgyi út egyik épületében, a pártház közelében megrohantunk egy orvos alezredest. Szörnyű ütlegelés után a pártházba vittük. Igazoltatása után szabadon engedtük.

Január 18-án huszadmagammal behatoltunk a Karácsony utca egyik épületébe, ahonnan húsztagú rendőrtiszti csoportot, pisztolyaikat elvéve, bekísértünk a németvölgyi úti párthelyiségbe. A pártszolgálatvezető, miután leigazolta őket, szabadon bocsátásukat rendelte el. Erre én Pokornyinak szigorú parancsot adtam, visszahozatalukra, ki huszadmagával be is hozta őket, a tisztek védelmére kirendelt másik húsztagú rendőrcsoporttal együtt. Mikor bejöttek, vadul nekirontottam, egy őrnagyot és feleségét arcul ütöttem, majd elrendeltem, hogy feltartott kezekkel álljanak. Géppisztollyal őriztettem a társaságot. Később bevittünk a szobába egy főhadnagyot, nagyon megvertük és összerugdostuk. Ekkor történt, hogy Megadja és a vezetése alatt álló nyilastársai a Hűség Házából, mely velünk szemben volt, reánk rontottak, a rendőröket kiszabadították, engem letartóztattak és másnap átszállítottak a Várba, ahol húsz napot őrizetben töltöttem.

Január első napjaiban történt, hogy vezetésemmel az Andrássy úthoz nem messze lévő egyik mulató pincéjében 1500 üveg italt foglaltunk le. Egy részét elvittük, másik részét pedig a németek vették tulajdonukba.

Január 16-án Pokornyi vezetésével a Németvölgyi úttól jobbra eső egyik utcában egy villába hatoltunk be. Ott a húsztagú lakosságot feltartott kezekkel az udvarra állítottuk, bent pedig nagy házkutatást tartottunk. Sok élelmet és ruhaneműt elvittünk. Én egy mérnököt kétszer arcul ütöttem. Másnak, tudomásom szerint, nem történt bántalmazása.

Innen átmentünk egy szemben lévő villába, ahol szintén nagy házkutatást tartottunk. Igen sok piperecikket vittünk el. Kölnivizet, fogpasztákat, keféket és filmeket. Több, mint másfél teherautóra valót. Egy értékes fényképezőgépet is beszállítottunk a párthelyiségbe.

December utolsó felében történt, hogy feljövet az Andrássy út 60-ba, az egyik szobában találtam egy tartalékos századost, kit zsidónak minősítettem. Többed magammal szörnyen megvertem, majd kilenctizedmagával a pincébe vittük. Hetet közülük ott ki is végeztünk. Az én irányításommal és közreműködésemmel.

Decemberben lehetett, amikor Bokor, Megadja és én, másokkal megjelentünk a Ferenc körút egyik épületében, ifjú Morelli lakásán, ahol nagy házkutatást tartottunk. Közben megérkezett idősebb Morelli, kit nagy örömmel fogadtunk, mert tulajdonképpen őt kerestük. Mindkettőjüket megvertük, majd vezetésemmel négyen-öten idősebb Morelli lakására mentünk. Onnan hosszú idő múlva két pénzkazettával, sok arany-ékszerrel és ezüsttárgyakkal (edényekkel) és százhúszezer pengővel az ifj. Morelli lakására visszahajtottunk, míg végre tőle is elszedett ékszerekkel és több ezer pengővel mindkettőjüket a városmajor utcai párthelyiségbe vittük. Ott még tovább vallattuk és ütlegeltük őket, további értékeik után kutatva. A fiatalabbik Morellit azután elengedtük, az öregebbiket visszatartottuk. Tovább vallattuk. Végül egy padlásszobába zártuk, ahonnan talán az oroszok odajutása után kiszabadult.

A Németvölgyi úton január 16–18-a között több pince átkutatásában vettem részt. Több zsidót állítottunk elő a párthelyiségbe, akiket megvertünk. További sorsukról azonban, minthogy 19-én már le voltam tartóztatva, semmi felvilágosítással szolgálni nem tudok.

Bokorékkal még sok utcai razziát tartottunk. Sok szökött katonát, vagy magát igazolni nem tudó fiatalembert szedtünk össze. Ezeket kiküldtük a frontra. Igen sok nem általam behozott zsidó megverésében és úgynevezett kinyírásában vettem még részt. Ezekről pontosan nem tudok számot adni.

December hónapban részt vettem még a Budakeszi úton lévő egyik katolikus nevelőotthonban (talán Szent Margitról nevezett

leányotthonban) bujkáló hatvan-hetven zsidó „megvekszálásában", kik közül többet megvertünk, majd mindnyájukat el akartuk hajtani, de felsőbb parancsra már az útról visszavittük őket. Közülük később a Városmajor utcában felismertem egy nőt, akit nyomban átadtam egy arra jövő pártszolgálatosnak. Később hallottam, hogy a nőt a Dunaparton vagy az óbudai téglagyár felé vezető úton agyonlőtték.

December utolsó napjaiban lehetett, hogy a párthelyiséget keresve, a Krisztina körúton, a régi Horváth-kerttel szemben egy öt-hat emeletes palotába mentünk be. Az első emeleten egy hat-nyolc szobás lakásba csöngettünk be. Mindenkit leigazoltunk. Az egyik személy zsidónak bizonyult, kit magunkkal hurcoltunk. Emlékezetem szerint még aznap este kivégeztük.

A hatalomra jutás után az Endresz György téren egy zsidót letartóztattam le, aki főhadnagyi ruhába volt öltözve. Nagy csődület támadt és megvertük a védekező áldozatot. A Werbőczy gimnáziumban székelő fegyveres pártszolgálatnak adtam át édesanyjával együtt. További sorsukról semmit sem tudok.

Még december elején a Kékgolyó utca elejéről hurcoltunk el három nőt a Városmajor utcába. A pártszolgálatosok sok mással együtt az óbudai téglaszinbe kísérték. További sorsukról nem tudok.

November harmadik felében a Kékgolyó utca elején az egyik ház pincéjében nagy mennyiségű lábbelianyagot és ötven pár kész bírgerlicsizmát fedeztünk fel. A nyersanyagot és a csizmákat a párthelyiségbe szállítottuk és a pártszolgálatosoknak kiosztottuk.

Január közepén óriási bombazápor közepette a Déli pályaudvaron ötven-hatvan mázsa bőranyagot foglaltam le. Beszállítottam a Németvölgyi úti párthelyiségbe. Az anyag további sorsáról nem tudok.

Ugyancsak január elején történt, hogy többedmagammal megjelentünk a Keleti pályaudvarhoz tartozó Ruggyantagyár mögötti pályaudvaron, ahol pártszolgálatosok részére és harctérre vonulók részére sok bőrkabátot, bőrmellényt és nadrágot foglaltam le. Teherautón szállítottuk be az Andrássy út 47. szám alatti párthelyiségünkbe.

Január elején huszadmagammal a Déli pályaudvaron megszállottam a pályaudvarparancsnokság épületét, hogy ennek parancsnokát, egy

ezredest - nevét már nem tudom - mert elszabotálta a pályaudvaron veszteglő vagonok tartalmát, letartóztassam. Nem adták ki és így eredménytelenül tértünk vissza.

Legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint tetteimet papírra vetettem. Ha valami mégis elkerülte volna a figyelmemet és az teherként háramlik vállaimra, megtört szívvel és megtört lélekkel ismertem el. Isten és emberek előtt mindenkitől bocsánatot kérek.

Kelt Budapesten, 1945. szeptember 6.
P. Kun András
minoritarendi szerzetes, áldozópap

[Forrás: Palásti László: Kun páter ördögi naplója. Kivégzés előtt „lélektani" jegyzeteket írt a reverendás nyilas tömeggyilkos. I–II. Képes Figyelő (hetilap), 1946. február 23., február 30.]

Mindenesetre az önvallomást áttanulmányozva újabb dilemmák merülnek fel, ezúttal annak hitelességét, pontosabban a befolyástól mentes önkéntes megírását illetően, ugyanis mind mellette, mind ellene szólnak érvek.

A hitelességet erősíti és a kényszerből tett beismerést cáfolja, hogy a benne felsorolt „ügyek" nagyjából felénél még mindig azt hangsúlyozza, hogy azok helyszínén nem követett el személyesen, vagy részesként emberölést, verésen túlmutató kínzásokat, továbbá egyéb vagyon elleni bűncselekményeket. Egy kényszerített vallomás során ugyanis a kényszerítő nem az el nem követett cselekményekre kíváncsi, hanem a beismerésekre.

A hitelességet erősíti továbbá, hogy az önvallomásban leírt cselekmények többsége nem került a vád tárgyává téve, holott súlyos és egyes esetekben már feltárt (pl. Városmajor utcai kórház) bűncselekményt ismert be bennük, amelyet a vádhatóság a bizonyítási eljárás során, amennyiben azt ő kényszerítette volna ki, minden bizonnyal fel is használt volna.

Az önvallomás hitelességét erősíti továbbá az is, hogy olyan cselekményekről is beszél benne, amelyekről a hatóságoknak akkor még nem is volt tudomásuk és esetleg csak a későbbiek folyamán, a népbírósági pert követő években, évtizedekben bizonyosodott be, hogy ezen esetek valóban megtörténtek.

Az önvallomás saját akaratából való leírásának életszerűségét viszont néhány tényező erősen kétségessé teszi.

Ilyen a már sokszor említett Városmajor utcai kórház lakóinak és személyzetének kivégzésével kapcsolatos beismerése, amely részleteiben szögesen ellentmond a nagyobb számú tanúvallomásokban foglaltaknak, melyek egybehangzóan állítják, hogy a járóképes betegek kivégzésére kizárólag az udvaron került sor. Ennek ellenére Kun páter önvallomásában az szerepel, hogy az épület különböző helyiségeiben történtek a kivégzések. Ezen kívül Kun páter Városmajor utcai kórházi mészárlásban való részvételét maguk a szemtanúk is cáfolják, akik részletes visszaemlékezéseik során egy esetben sem tesznek említést a papi ruhában, vagy akár civilben jelenlévő Kun páterről, vagy karakteréről, sőt a büntetőeljárás során nem ismerik őt fel, mint a kórház megtámadásában résztvevő személyt.

Érdemes megjegyezni azonban, hogy ahogy a vádiratban tévesen szerepel Müller Károly tanúra való szintén téves hivatkozással a Maros utcai kórház, mely az a vádiratban Városmajor utcai kórháznak van írva, úgy elképzelhető, hogy Kun András is a Maros utcai kórházban elkövetett cselekményét keverte össze a Városmajor utcai kórház elleni támadással... Ezt nem tudjuk.

Gyengíti továbbá az önvallomás önkéntességének életszerűségét, hogy hemzsegnek benne az olyan érzelmekre ható klisék, mint „elhurcolás, áldozat, szörnyű, vadállati, kegyetlen", mely kifejezéseket saját cselekményük kapcsán általában még a legőszintébb beismerők sem hangsúlyoznak.

Gyengíti továbbá a vallomás hitelességének verzióját az is, hogy egyes cselekmények pontos dátumai, valamint egyes helyszínek pontos címei, egyes áldozatok nevei – történetesen pont a feltárt bűnügyek esetében – hibátlanul szerepelnek benne, sok hónappal a cselekmények után is, annak ellenére, hogy e tetteket rövid időn belül, gyakran egymás utáni mozgalmas napokon és időszakban követték el.

Azt azonban kijelenthetjük, hogy a fenti, történelmi szempontból kuriózumnak számító önvallomás nélkül is épp elég cselekménye vált bizonyítottá Kun páternek, ahhoz, hogy kialakítsuk egyéni álláspontunkat bűnössége fokát illetően. Ezek a bizonyítékok pedig nem csak a népbírósági eljárás során tett vallomások, hanem az azt követő évekből származó és immár rendelkezésünkre álló egybehangzó más tanúvallomásokból, beszámolókból és iratokból jönnek össze, melyek egy jelentős része a különböző fejezetekben forrásmegjelöléssel ismertetve lettek.

Interjú Kun András elítélttel

Az ítélethirdetést követően, már készítették elő a bitófát a nyilvános kivégzéséhez, mikor Szirmai Rezső újságíró egy pszichoanalitikus orvos jelenlétében engedélyt kapott egy interjúra a halálraítélttel. Később „Fasiszta lelkek" című, 1946-ban megjelent kötetében helyet adott ennek a Kun Andrással való riportnak is.

Az interjúra való visszaemlékezése során az újságíró elmeséli benyomását a férfiról, akiről akkor megállapította, hogy nem látszódott rajta a félelem semmi jele. Kérdéseire paposan zengő szavakkal, de gesztusok nélkül, szinte mozdulatlan testtel válaszolt. A félhomályos szobában fogai hófehéren villogtak. Elszánt volt, konok és rendíthetetlen.

Megkezdődött a riport.

Kérdésre, hogy hogyan keveredett pap létére a politikába, úgy nyilatkozott, hogy ő nem vett részt a napi politikában. – Isten és ember előtt tagadom a vádat – fogalmazott és „közönséges koholmánynak" titulálta az ellene szóló „minden vallomást".

Amikor a kérdező szembesíti, hogy politikai tevékenységéről még egy propagandafilm is rendelkezésre áll, már módosít és már csak azt állítja, hogy nem gyilkolt meg soha senkit, sőt, kijelenti, hogy arról sem tud, hogy „mások", nyilas „testvérei" gyilkoltak volna.

– Én csak azért tartozom felelősséggel, amit én tettem. - teszi hozzá ellentmondásos módon.

Ezután, azt beismeri, hogy részt vett letartóztatásokban, vagyonok párt részére történő elkobzásában, valamint személyek tettleges bántalmazásában. Közben, mintha pár mondattal korábban nem maga cáfolta volna, hozzáteszi, hogy a végsőkig való kitartásra buzdító propagandabeszédeket is tartott. „Lelkiismeretemmel legfeljebb ezért van elszámolnivalóm" – fogalmazott. Ezután ismét kiállt amellett, hogy egyetlen szó sem igaz abból, hogy ő bárkit is megölt volna, valamint tagadja azt is, hogy nőket perverz módon kínzott volna. Ezután kihívóan hozzátette, hogy ezt bizonyítsák be neki.

Arra a kérdésre, hogy miből álltak azok a tettlegességek, amit beismert, Kun így felelt: – Gumibottal... Nem, nem is gumibot volt... Fonott bot volt... és kézzel is.... ököllel....

Tettei miértjére így felelt: – Volt okom rá – mondta. Ezután ismét a háborús eseményeket és a „beléje gyömöszölt" propagandát okolta, amely a bolsevistákat és a zsidóságot egybe mosta és elhitette vele, hogy ők a személyes és családi biztonsága, és főként az Egyház elszánt ellenségei. Elmondása szerint emiatt verte meg áldozatait. Ölésről ezúttal sem beszélt. – A legvadabb harcok közepette itt álltam ezzel a hittel, elébem kerültek zsidók és én megvertem őket... – fogalmaz.

„Perszonaliter nem felelős, azt én is tudom" – mondta. Azonban elismerte, hogy a propaganda hatása alatt mégis felelőssé tette a „kollektívumot", és emiatt bántalmazta az elébe kerülő zsidókat. Azt is kijelentette, hogy előzőleg, egész életében soha nem ütött meg senkit, sőt az első esetnél mindjárt el is ítélte saját magát. Az első embert, akit bántalmazott, az a férfi volt, aki novemberben zsidó létére tiszti ruhát húzott és „lopott igazolványt mutatott fel" és őt a háború elvesztése miatti elkeseredésében elragadta valami ár...

Állítása szerint a szadista perverzitás, szunnyadó állapotban minden lélekben ott rejtőzik.

– Önben is volt? – kérdezte Szirmai.

– Ha volt, csak szunnyadó állapotban. Nem tudtam róla. – felelte.

Az újságíró kérdésére úgy emlékszik vissza, hogy gyermekkorában szelíd fiú volt. Labdázni szeretett és sosem verekedett, azonban, minden sportban első volt: úszásban, atlétikában, első tornász volt a nyújtón, a korláton, első volt súlydobásban, gerelyvetésben. A sportolást Rómában hagyta abba, mikor megkezdte kinti tanulmányait.

Ezután családjáról kérdezik. Elmondja, hogy hárman voltak testvérek. Ő a legfiatalabb. Szüleik mindhármukat egyformán szerették - állítja - és vallásos szellemben nevelték őket testvéreivel.

Ezután kérdésre elismerte, hogy valóban nem tartja összeegyeztethetőnek elkövetett bűneit papi lelkiismeretével, azonban a háborús hónapokban a hazaszeretete előtérbe került a vallásos meggyőződésével szemben. „A hazaszeretet bennem a vallásos meggyőződéssel párhuzamosan élt s a viharos hónapokban az előbbi túltengett." – fogalmazott.

Elismerte azt is, hogy azon éjszakákon, mikor nappal, előzőleg embereket bántalmazott, nem tudott aludni és fájt emiatt a lelke és bár másnap tovább folytatta emberek bántalmazását, tettei sokszor összetűzésbe kerültek lelkiismeretével. Gyónt is ebben az időszakban többször is. „Nem egyszer – fogalmazott. – de mint mondám, a hazaszeretet ezekben a napokban túlharsogta bennem a lelkiismeret szavát..." – magyarázta.

Elmesélte, hogy ezekben az időkben idegösszeomlása is volt a kimerültsége, a sok munka okán. „A Zeneszerzők egyesületében is főtitkár voltam, tanítottam is, papi funkciót is végeztem... szóval összeroppantam." – emlékezett vissza. Emiatt orvosai két hétre minden munkától eltiltották.

Szirmai ezután megkérdezte tőle azt, amit talán a legtöbben feltettünk volna neki, hogy vajon a vallásos szellemben őt felnevelő édesanyja mit szólt volna hozzá akkor, ha értesült volna brutalitásáról. A férfi erre csak hallgatott.

– Milyen álmai voltak ebben az időben? – kérdezte Szirmai.

A válasz ennyi volt: – Nem emlékszem.

Azonban, mikor a minorita rendből való kizárása került szóba, hangját felemelte és az asztalra csapva jelentette ki, hogy ő pap és minorita szerzetes marad haláláig. Kizárása nem volt szabályos és erről hivatalos értesítést sem kapott soha – állította.

A kérdező ezután egy élethelyzetet vázolt fel Kun András előtt, hogy mit tett volna akkor, ha azokban az időkben egy üldözött személy, mint paphoz, mint „Isten nyájának pásztorához" fordult volna hozzá segítségért. A férfi közömbös, szenvtelen hangon válaszolt: „semmit". Akinek bűnösségét az államhatalom kimondja, azzal szemben tehetetlen – magyarázta.

Ezután szaggatott nevetéssel ígérte, hogy mielőtt meghal, gyónni fog. Ha pedig meggyón, akkor feloldozást kap és így „rendben lesz a szénája". Így fogalmazott: „Rendben lesz a szénám, mielőtt a mi Urunk elé kerülök"...

Állítása szerint egyébként nyugodtan alszik a börtönben.

Azt állította, hogy szerzetesi tiszta életet élt és kérdésre, miszerint gerjedelmeivel erős küzdelmet folytatott-e, igennel felelt, azonban hozzátette, hogy „de Isten segítségével lebírtam őket".

Kérdésre, hogy az intenzív részvét érzését ismeri-e, azt felelte, hogy egész életében az emberi szenvedést akarta enyhíteni és ezért küzdött a zsidók ellen is, hisz ahogy fogalmazott: „ők a tőke urai". E szavai közben összekulcsolta kezeit és megingathatatlanul konokká vált.

A kérdésre, hogy hallott-e Auschwitzról, Dachauról, Mauthausenről és a többi táborról, ahol emberek milliót gyilkolták le, azt felelte, hogy „nem tudok róla", majd hosszú csend után hozzátette, hogy „embertelenség, lehet..., sajnálatos".

– Nem is hallott ezekről a rémségekről? – hangzott a kérdés. A válasz furcsa, mint maga az ember: – Hogy hallottam-e? – Ezután hosszú csend állt be. Végül így válaszolt: – Megengedem.

Az nem derül ki, hogy ez a "megengedem" mit jelent...

A riportot készítő ekkor ismét konkrét kérdést szegezett neki, miszerint nem háborodik-e fel e rémségek hallatán?

Kun András nevetve adott cinikus választ, amely lényegében rávilágít valódi énjére: „Mit csináljak? Menjek a falnak?"

Ezután kérdésre, hogy milyen szociológiai könyveket olvasott valaha, azt a választ adta, hogy a Mein Kampfot olvasta még Rómában és teljesen meggyőzte... Kérdésre elmondta, hogy szocialista könyveket soha nem olvasott. Hitler és Mussolini ellenes könyveket sem, azonban kihangsúlyozza, hogy hallott ilyen könyvekről...

Ezután a kitért zsidókról alkotott véleményére kíváncsi a kérdező. Kun azt feleli, hogy ha a keresztény elvekben igazán hisznek és aszerint élnek, akkor üdvözülnek. Ha viszont nem, akkor „oda kerülnek, ahova valók".

E szintén sokat eláruló megnyilvánulás után azonban arra a kérdésre, hogy, ha újra kezdhetné, akkor mindent ugyanígy csinálna-e, Kun András azt felelte, hogy „hát nem egészen... nem! Nem bántalmaznék többé embert."

Újabb kérdésre „beismerte", hogy „lehetséges", hogy áldozatai között akadt olyan is, aki igaztalanul szenvedett... Viszont véleménye szerint ő most igaztalanabbul szenved a bírósági eljárással és a halálos ítélettel, mint áldozatai.

Ezt követően szó nélkül felállt. Összeütötte bokáját, biccentett fejével, majd a szuronyos őr kíséretében elindult a siralomházba. „A börtönőr szuronyának hegye sem éri el a fejét" – jegyezte meg az újságíró, utalva az elítélt hatalmas termetére.

„bátorsága mögött a gonoszság és az elvadultság hosszú árnyéka sötétlik"
{Forrás: Szirmai Rezső: Fasiszta lelkek /1946}

Dr. Gartner Pál a korabeli ismert pszichoanalitikus-idegorvos, aki jelen volt Kun Andrással való interjú során, utólag úgy értékelte a férfit, hogy kellemes, szelíden bongó orgánumú, szép beszédű papember, aki 34 éves koráig megtagadta követelőző szexuális vágyait. Ezzel szemben érvényesülési vágy, kitűnési szándék került felszínre benne, amelyeket korábban sportteljesítmények során szerzett elismerések felhalmozásával vezetett le. Ezt követően azonosította magát azzal az eszménnyel, amely elősegítette lelke mélyén szunnyadó énjének feltörését. Amint megízlelte mások gyötrésének örömét, onnantól pontosan azt tette, ami ellen egész életében küzdött, és amiért másoknak prédikált. Feltételezhető, hogy kegyetlenkedéseivel évtizedek lemondásaiért vett elégtételt... másokon.

Kun páter kivégzése

A halálbüntetést még aznap délután, nem sokkal az ítélethozatalt követően, a törvényszéki fogház Alkotmány utcai udvarán rendelték végrehajtani. A helyszín lényegében ugyanabban a háztömbben van, mint ahol maga a tárgyalás és Kun fogvatartásának helyszíne volt. Az Alkotmány utca párhuzamos a Markó utcával, így a két utca között lévő épületkomplexumot Kun előzetes letartóztatása óta már nem hagyta el.

A kivégzés hasonlóan néhány másik nyilas ügyében hozott ítélet végrehajtásához, nyilvános volt.

Az ítéletet 16 óra 5 perckor, több száz főnyi tömeg előtt hajtották végre.
Kun András elítélt akasztása nem a „hagyományos", gyakran fulladásos kínhalált eredményező módon történt, hanem – a magyar igazságszolgáltatási rendszerben kialakult rendszer szerint – bitófa alkalmazásával.

Ennek során a hóhér segédei az előrekötözött kezű elítéltet két oldalról megfogva felemelték, és a bitó zsámolyára állították, háttal az oszlopnak, amelyen vastag kötélhurok lógott. Két bokáját összekötötték, miután a kötél végét alul csigába fűzték.

A bitófa hátuljához támasztott létrán álló ítélet-végrehajtó az előre felszerelt hurkot átvetette az elítélt fején, és a nyakára húzta a kötelet. Az egyik hóhérsegéd az elítéltet, annak combjánál fogva megemelte, a hóhér a kötéllel felfelé húzta, hogy a hurok felső végét a kampóba beakaszthassa. Mikor ez megtörtént, a hóhér jelzésére a segédek elemelték a zsámolyt, a testet elengedték, majd egyikük a bitófa talpára rögzített csigán átvezetett kötelet kezdte el húzni. Az elítélt teste ettől kifeszült és akár 10 centiméternyit is nyúlhatott, ennek folytán elszakadt a gerincvelő. Ugyanekkor a még a létrán álló ítélet-végrehajtó a nyak meghúzásával kimozdította az egyik csigolyát. A halál így egy pillanat alatt beállt és a végeredmény biztos volt.

Egyes beszámolók szerint, Kun András elítélt utolsó szava a „Kitartás!" volt.

Ezt követően az elítéltet a jelen lévő orvos, az elítélten lévő pulóver hóhér általi levágásával és az ing kigombolásával a mellkas szabaddá tételét követően megvizsgálta és megállapította a halál beálltát.

Kun arcát egy fehér ronggyal takarták el.

A testet a halál után harminc percig a bitófán kellett hagyni, és arról csak újabb orvosi vizsgálat után volt szabad leemelni. A holttestet az intézetből sem kivinni, sem felboncolni, sem eltemetni nem volt szabad az ezt követő két órán belül.

Kun András vádlott kivégzése. Érdemes megfigyelni az ablakokban is megjelenő kíváncsiskodók nagy számát és az ostrom óta betört állapotú ablakokat..
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A kivégzést végignéző közönség soraiban volt Fenyvessy Éva színésznő – a Hyppolit a lakáj Terkája – is, akinek utólagos elmondása szerint borzalmas volt az akasztás, azonban ahogy fogalmazott, látni akarta, "ahogy megdöglik az a féreg".

Kun páter holttestét jeltelen sírba, a 298-as parcellában temették el.

Vége

Utószó

Mint láthatjuk, rendkívül nehéz, egyes esetekben pedig lehetetlen hét évtized távlatából kétséget kizáróan bizonyítani egyes konkrét bűnesetekben adott személy pontos szerepét. Főleg, hogy a legfőbb bizonyítékul szolgáló és rendelkezésünkre álló tanúvallomások egyes esetekben egymásnak ellentmondóak és más, a mai modern kriminalisztikában fellelhető módszerek pedig érthető módon ezen ügyekben nem állnak rendelkezésünkre.

Ahogy telnek az évek, egyre kevesebb élő szemtanú lesz elérhető és bizony az elkövetkező évtizedekben egyedül csak a leírt, ilyen-olyan formában, hivatalos eljárásban, vagy csak családi visszaemlékezés kapcsán papírra vetett tanúvallomások maradnak a XX. századi magyar történelem egyik legfélelmetesebb alakjáról.

Bár a korabeli hatóságoknak meg lett volna a lehetőségük, hogy mindenre kiterjedően, kétséget kizáróan bizonyítsák Kun András egyes cselekményekben betöltött szerepét, ezt, mint arról szó volt, nem a legmegnyugtatóbb módon tették meg, annak ellenére, hogy Kun András tettei és hírneve ezt mégis indokolták volna. ...Talán eszükbe sem jutott, hogy lesz olyan időszak, amikor bárki is kétségbe fogja vonni a nyilas páter bűnösségét.

Mint láthattuk, több, e könyvben feldolgozott ügy, momentum még csak nem is szerepelt a Kun páter elleni hivatalos eljárásban. A még romokban álló fővárosban a hatóságok sok esetben nem rendelkeztek információval jópár eset megtörténtéről, hiszen egyes sértettek és áldozatok, illetve azok hozzátartozói csak évek múlva kezdték meg emlékeiket megosztani a rettegett reverendással való találkozásukról.

Bár a bírósági ítélet indokolásából kitűnik, hogy több váddá tett cselekmény kapcsán nem sikerült a bizonyítás és ezen ügyek kapcsán nem is állapította meg a bíróság a vádlott vádiratban leírt felelősségét, úgy vélem, hogy több mint hetven év után, e könyv segítségével alaposabban, néhol szőrszálhasogatóan megismerve az események egyes részleteit, minden olvasóban kialakult egy szilárd és megingathatatlan álláspont Kun páter bűnösségének foka vonatkozásában. Lényeges és fontos szempont, hogy ez az álláspont ne a könyv szerzőjének, e sorok írójának a szubjektív befolyásával jöjjön létre és szilárduljon meg, hanem a bemutatott összes hivatalos és nem hivatalos bizonyítékok, az innen-onnan összeszedett apró morzsák, emlékképek együttes megismerésével és objektív, komplex értékelésével.

Ez a könyv nem vádirat és nem is egy korábbi, lezárt hatósági eljárás felülvizsgálata. Meggyőződésem, hogy a tények ismeretében a saját magunk által - mesterkélt manipulációk és érzelmekre ható klisék hatása nélkül - kialakított álláspont és meggyőződés fontosabb szerepet tölthet be a téma iránt érdeklődők és a jövő nemzedéke számára, mint esetleg egy „kőbe vésett" hatósági határozat, amelyet aktuális politikai meggyőződéseinktől vezérelve fogadunk el hitelesnek, vagy tagadunk meg.

Bibliográfia

Bóc Imre
Élete kockáztatásával (publicisztika)

Csonka Laura
Kun András a népbíróság előtt (publicisztika)

Karsai Elek- Karsai László
Vádirat a nácizmus ellen / Dokumentumok a magyarországi zsidóüldözés történetéhez

Kovács Gellért
Alkonyat Budapest felett / Az embermentés és az ellenállás története 1944-45-ben.

Mallász Gitta
Az angyal válaszol

Pelle János
Kun páter a bosszú angyala (publicisztika)

Serédi Jusztinián
Serédi Jusztinián hercegprímás feljegyzései 1941-1944

Scheiber Mária
A budai városmajor utcai Bíró Dániel Kórház története

Soós Mihály
„Szlavkó" és az ÁVH Megadja Ferenc Miklós nyilas pártszolgálatos beszervezésének és Nyugatra szökésének története

Sólyom József- Szabó László
A zuglói nyilasper. Budapest / 1967

Szirmai Rezső
Fasiszta lelkek / 1946

Ungváry Krisztián
Budapest ostroma

Zoltán Gábor
Szlavko (publikáció)

Tartalomjegyzék

Rövid előszó 4
Kun András szerzetes előélete 7
Nyilas hatalomátvétel Kun páter papi ruhát ölt és pisztolyt ragad 11
Történelmi háttér 1944 októberétől 24
Téli terror a körülzárt városban 34
Házkutatás Bajor Gizi színésznőnél 49
A budakeszi úti razzia és a Mallász Gitta ügy 51
Morelli család foglyul ejtése és kirablása 62
Kornitzer Simon ügy 64
Pozsonyi úti támadás Ligeti Ernő és családja ellen 66
Krisztina körúti kivégzés, majd Kun páter almát osztogat 68
Kun páter szerepe a Maros utcai kórház elleni mészárlásban 70
Kun páter szerepe a Városmajor utcai kórház elleni mészárlásban 76
Az Alma utcai szeretetház lakóinak kivégzése 83
Kun páter és Göncz Árpád a Bors utcában 85
Kun páter nyilas bíróság elé állítása és az ezzel kapcsolatos ellentmondások tisztázása 88
A bűnök feltárása a szökésben lévő Kun páter távollétében 95
Kun páter elfogása és népbírósági pere előkészületei 100
A tárgyalás napja 104
A Kun András elleni vádirat 106
Müller Károly tanúvallomása és a szembesítés 113
A Kun András vádlott elleni ítélet 118
A Kun páter naplója 126
Interjú Kun András elítélttel 134
Kun páter kivégzése 138
Utószó 140
Bibliográfia 142

X 253080

„TALÁN NINCS A TÖRTÉNELEMBEN MÉG EGY ILYEN ELVETEMÜLT SZADISTA GYILKOS. (...) A TÖRVÉNYEK NEM ISMERNEK EGYETLEN EGY OLYAN BŰNCSELEKMÉNYT SEM, AMELYET PÁTER KUN EL NE KÖVETETT VOLNA. (...) MÉG KÉJGYILKOSSÁG SEM HIÁNYZIK TETTEIBŐL. BŰNLAJSTROMA TELJES MÉRTÉKBEN KIMERÍTI A HÁBORÚS ÉS NÉPELLENES BŰNCSELEKMÉNYEK MINDEN ESETÉT."

A Kun páter elleni korabeli nyomozás kapcsán keletkezett feljegyzés

1945 őszén ítélték halálra és végezték ki a nyilas korszak legszadistább háborús bűnösének tartott Kun András pátert, a reverendáján revolvert hordó szerzetes pártszolgálatost, aki a korabeli újságcikkek szerint „Krisztus szent nevében" tüzet vezényelve fokozta a rettegést Budapest üldözött és nem üldözött lakóinak körében.

Ez a könyv a hivatalosan dokumentált és a nem hivatalos visszaemlékezésekben is szereplő borzalmas cselekmények részleteinek ismertetésével eleveníti fel a mostanában vitás megítélésű nyilas szerzetes mára lassan homályba vesző bizonyított és bizonyítatlan bűntetteit és a modern kriminalisztika logikai szabályai szerinti objektív vizsgálatba kezd. A ma rendelkezésünkre álló közvetlen és közvetett bizonyítékok, levéltári anyagok, vallomások, visszaemlékezések, népbírósági peranyagának vizsgálatával, egyes bűncselekményei helyszínének bejárásával, az ostromlott Budapest hétköznapjainak és hangulatának felelevenítésével, objektív alapokon állva az eddigieknél alaposabban tárja fel a rettegett Kun páter három hónapos budapesti tevékenységét, bűncselekményeit, személyiségét, ámokfutása végének valós részleteit.

Eközben igyekszik helyére tenni a tények ismeretének hiányára, vagy azok megmásításának szándékára utaló, Kun páter személyét övező, manapság egyre gyakrabban megjelenő morális „tévedéseket" is...

ISBN 978-615-80254-3-0

2490.-Ft

BUDAI-S. BALÁZS KUN PÁTER A REVERENDÁS GYILKOS

HB K98

BUDAI-S. BALÁZS

KUN PÁTER
A REVERENDÁS GYILKOS

A NYILAS KORSZAK LEGHÍRHEDTEBB ALAKJÁNAK NYOMÁBAN